

TEGEVUSARUANNE 2019

JA

TEGEVUSKAVA 2020

Hea lugeja,

2019. aasta oli Eesti Lastekirjanduse Keskusele väga tegus ja sündmusterohke ja seda nii Eestis kui ka välismaal. Tegevustes toetuti 2018. aastal loodud arengukavale, mis määrab keskuse pikemaajalised plaanid lastekirjanduse valdkonna kompetentsi- ja elamuskeskusena ning eriala- ja lasteraamatukoguna. Lähtuti keskuse missioonist toetada laste ja noorte kasvamist koos väärt kirjandusega, mis oleks neid arendav ja suunav, professionaalselt kirjutatud ja illustreeritud ning kvaliteetselt kirjastatud.

Eesti lastekirjandusel on jätkuvalt head ajad. Raamatuid ilmub nimetustelt palju ja ka teemade ring on lai. On klassikalisi ja traditsioonilisi lasteraamatuid ja nende kõrval üllatavaid ja uuenduslikke lahendusi. Eriliselt põnev ja suurepärane on pildiraamat. Kui kurta, siis vaid selle üle, et algupärast teismeliste lugemisvara on napilt. Selle täidab endiselt valdavalt tõlkekirjandus. Ka autorite ring on lai, 2019. aastal avaldas raamatu pea 100 autorit, kelle hulgas on nii uusi kui ka juba tuntud tegijaid.

Pildiraamatu kõrges tasemes on kindlasti oma osa alates 2006. aastast toimuval Põlvepikuraamatu konkursil, mis saigi ellu kutsutud sooviga rikastada pildiraamatute valikut ja avada uks uutele tegijatele. Tänapäevaks on tulemused näha ja tuntavad, sest konkursi võidutööd on alati ka kauneimate raamatute seas. Seekordne, juba seitsmes konkurss, pakkus üllatusi uute autorite ja teemakäsitluste näol. Tõsi, töid esitati seekord konkursile pea poole vähem kui varasemalt, kuid see annab pigem märku konkursi tasemest. Kergeid katsetusi ja proovimisi jääb vähemaks. Konkursi varasemad võidutööd on tänapäevaks valdavalt ilmunud.

Viisteist aastat tagasi algatatud lastejutuvõistlus „Minu esimene raamat“ toimus üheksandat korda. Konkursile laekus üle paarikümne käsikirja. Töid hinnanud žürii hindas tänavuste käsikirjade keskmist taset varasemast tugevamaks.

Meil on siiralt hea meel, kui lastekirjanduse tegijaid tunnustatakse ja tore, et see aasta on selles vallas olnud lahke. Täidetud sai suur tühimik ja asutatud illustratsioonipreemia. Eesti illustratsioonikunst elab oma parimaid aegu ja meil tegutseb rõõmustavalt palju erineva käekirja ning tehnikaga illustraatoreid. Nii saigi Edgar Valteri 90. sünniaastapäeval ellu kutsutud Edgar Valteri nimeline illustratsioonipreemia, mille eesmärgiks on jäädvustada illustraatori ja lastekirjaniku Edgar Valteri mälestust ning edendada ja toetada eesti lastekirjanduse arengut. Esimeseks laureaadiks pärjati Regina Lukk-Toompere. Suurematest tunnustustest tooksin esile veel Leelo Tungla, kes pälvis riikliku kultuuripreemia ja Balti Assamblee kirjanduspreemia, Andrus Kivirähki, kes sai kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia. Rahvusvahelist tunnustust said sel aastal Tiia Selli ja Katrin Ehrlich Lätist ning Viive Noor Araabia Ühendemiraatidest.

Eesti lastekirjandus muutub üha rahvusvahelisemaks ja meil on, mida maailmale öelda nii jutu- kui ka pildikeeles. Rahvusvahelise edu üheks olulisemaks alustalaks on rahvusvahelised raamatumessid ja nendel osalemine. Eelmisel aastal olime Londoni messi peakülalised ning seal sõlmitud kontaktid ja koostöölepped hakkavad nüüd kanda kinnitama. Sel aastal osalesime programmiga Leipzigi raamatumessil, et tutvustada Eesti lastekirjandust saksa publikule.

2019. aasta oli kirju ja mitmekesine välisesinemiste ja näituste poolest – Piret Raud astus üles Leipzgis, Londonis ja Pekingis, Kairi Look Pariisis, Helsingis ja Turus; Andrus Kivirähk Moskvast, Kertu Sillaste ja Ulla Saar Londonis, Viive Noor Itaalias ja Poolas ning Joonas Sildre, Liisa Kruusimägi ja Veiko Tammjärv võtsid osa Ühendkuningriigis toimunud rahvusvahelisest koomiksikunstimfestivalist.

Oluline on eesti lasteraamatute jõudmine igal aastal ilmuvasse kataloogi „*The White Ravens*“, kuhu koondatakse parimad lasteraamatud tervest maailmast. Tänapäevases valikus on: Aino Perviku

„NummiPealt ja mujalt. Lood ja limerikud“ (pildid Olga Pärn ja Märt Rudolf Pärn, Tänapäev 2018) ning Anti Saare „Seisa siin, Pärt“ (pildid Anna Ring, Päike ja Pilv 2018). Münchenis asuva Rahvusvahelise Noorteraamatukogu koostatud kataloogi valiti tänavu 200 raamatut 59 riigist 37 keeles.

Lastekirjanduse laiemat tutvustamist on võimalik teha vaid tänu mõttekaaslastele ja headele koostööpartneritele. Ja mul on siiralt hea meel, et meil on neid palju – lasteraamatute autorid, kirjastajad, raamatuärid, raamatukogud, koolid, lasteaiad ja paljud teised organisatsioonid, kes peavad heade lasteraamatute olemasolu ja laste lugemist oma südameasjaks. Oleme tänulikud heategevusfondile Aitan lapsi! tänu kellele kinkisime 26-le maaraamatukogule Rampsu raamaturiiulid ja Soome Instituudile, kes aitas Eestis käivitada projekti „Lugemisisu“. Tänu teile ja tublidele raamatukoguhoidjatele sai pea 800 last osa lugemisprogrammist ja tragimad jõudsid ka lugemisdiplomini. Programm sai hoo sisse ja sügisel oli sellega liituvaid raamatukogusid üle Eesti juba 100 ringis.

Rõõm oli lastekirjandusega kaasa lüüa Riigikogu lahtiste uste päeval, presidendi roosiaia 1. juuni vastuvõtul ning Vabaduse väljakul toimunud Taani lipu 800. ja Eesti lipu 135. sünnipäeva pidustustel. Traditsiooniks on saanud juba meie osalemine suurtel festivalidel nagu Tallinna Kirjandusfestival HeadRead, Tallinn Music Week, Kadrioru Kirjandustänav festival. Sel aastal osalesime esmakordselt Rõõmsate Laste Festivalil Pärnus ja see koostöö jätkub kindlasti ka edaspidi.

Lastekirjanduse keskus alustas koostööd Eesti Rahvuskultuuri Fondiga, mille allfondina loodi pr Tiiu Alliste eestvõttel Härmatali fond. Fond toetab lastekirjanikke ja illustraatoreid, kelle looming kannab edasi eesti rahva traditsioone ja tutvustab lastele meie kultuuripärandit. Sel aastal anti üle esimesed stipendiumid.

Keskuses on jätkuvalt fookuses koostöö õpetajatega ning koolide ja lasteaedadega. Õpetajad ja raamatukogutöötajad on oluliseks ja määravaks lüliks lastekirjanduse jõudmisel lasteni. Selle suure töö märkimiseks asutasime tunnustuse „Lugejate aastad“. Esimese tunnustuse pälvis Tallinna Westholmi Gümnaasiumi õpetaja Kaia Rikson, kes on keskusega teinud keskusega koostööd väga palju aastaid olles eestvedajaks Tallinna algklassiõpetajate koolitustele, organiseerinud Tallinna koolide laste ettelugemisevõistlust ning toonud alati oma õpilasi raamatute juurde ja innustanud neid lugema.

Suur tänu kõigile, kes aitasid 2019. aasta muuta kirjanduslikult sisukaks ja põnevaks.

Triin Soone
keskuse direktor

SÜNDMUSED 2019

7. jaanuar – 26 Eesti raamatukogus käivitus lugemisprogramm „Lugemisisu“
- 14.–18. jaanuar – Hilli Rand esines projekti Meie Väike Raamatukogu raames Sloveenia koolides
23. jaanuar – näituse „Jookseb koos huntidega“ avamine Pihkva Ohvitseride Majas
28. jaanuar – Kätlin Vainola raamatu „Minu Eesti seiklus“ esitlus
30. jaanuar – Kristi Kangilaski isikunäituse avamine
- Jaanuar – märts – rahvusvaheline autorinukkude näitus „Klaaskookon“
5. veebruar – Anti Saare raamatute „Pärt ja viimane koogitükk“ ja „Pärt ja ploomid“ esitlus
6. veebruar – konkursil „5 kauneimat Eesti lasteraamatut“ pälvis lastekirjanduse keskuse eriauhinna Kertu Sillaste oma raamatu „Mina olen kunstnik“ illustratsioonide eest
11. veebruar – Marju Kõivupuu „Pärandiaabitsa“ esitlus
13. veebruar – Baltimaade illustraatorite näituse „Jookseb koos huntidega“ avamine Podlaasia Ooperi ja Filharmoonia Maja Białystokis Poolas
15. veebruar – elamustuuri „Laste Vabariik“ kuldvappide üleandmine Riigikogu Valges saalis
21. veebruar – Els Heinsalu raamatu „Ahhaa!“ esitlus
24. veebruar – Leelo Tungal pälvis riikliku kultuuri elutööpreemia
28. veebruar – Ädu Neemre pälvis ERÜ „Aasta lasteraamatukoguhoidja 2018“ tiitli
2. märts – Leelo Tungal pälvis triloogia „Seltsimees laps“ eest Virumaa 31. kirjandusauhinna
- 4.–8. märts – Hilli Rand ja Catherine Zarip esinesid projekti Meie Väike Raamatukogu raames Sloveenia koolides
5. märts – näituse „Jookseb koos huntidega“ avamine Varssavi nukuteatris Lalka
5. märts – 6. aprill – eesti illustraatorite kevadnäitus koos külalise Appias Albinaga Leedust
7. märts – lastekirjanduse aastakoosolek, kuulutati välja „Head lasteraamatud 2018“ ja „Head noorteraamatud 2018“
12. märts – Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia nominentide Aino Perviku, Priit Põhjala, Anti Saare ja Kertu Sillaste esinemine
- 12.–14. märts – eesti lastekirjandus Londoni raamatumessil, Ulla Saar esines seminaril „*Rising Stars: Children's Authors and Illustrators from the Baltics*“
14. märts – emakeelepäev, Andrus Kivirähk pälvis Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna raamatu „Tilda ja tolmuingel“ eest
14. märts – Kairi Look esines Riiklikus Ida Keelte ja Kultuuride Instituudis (INALCO) Pariisis
16. märts – Kairi Look osales Pariisi raamatumessil
19. märts – näituse „*It's Always Tea-Time*“ avamine Venemaa Riiklikus Lasteraamatukogus Moskvas
20. märts – ülemaailmset laste- ja noorteteatripäeva tähistav konverents
- 21.–24. märts – eesti lastekirjandus Leipzigi raamatumessil, osalesid Piret Raud ja Kertu Sillaste
- 23.–26. märts – Contra esines Ühendkuningriigi koolides ja kirjandusfestivalil Bournville BookFest
25. märts – E. Peterson-Särgava raamatu „Ennemuistsed jutud Reinuvader Rebasest“ uustrüki esitlus
25. märts – 5. mai – Viive Noor ja Urmas Viik osalesid rahvusvahelisel illustratsiooninäitusel „*Illustrating Life IV*“ Pekingis
26. märts – eesti illustraatorite valiknäituse „Jookseb koos huntidega. Libahunt“ avamine Peterburi Kunstiakadeemia galeriis Arka
29. märts – muinasjutuvestjate Monique Burg'i (Prantsusmaa) ja Piret Pääri esinemine
30. märts – linnafestivali Tallinn Music Week lasteprogramm
- 1.–4. aprill – eesti lastekirjandus Bologna lasteraamatumessil, Liis Sein esines Bologna ja Milano Eesti koolis Riminis
2. aprill – eesti illustraatorite näituse „Elas kord...“ avamine Opole linnaraamatukogus Poolas
5. aprill – Ilmar Tomuski ja Priit Pärna raamatu „Kõrvalised isikud“ esitlus
6. aprill – üleriigilise õpilaste kirjandusmängu Tallinna Kirjanike Majas võitis Pärnumaa võistkond
10. aprill – Georgia kunstniku Nino Chakvetadze isikunäituse avamine
17. aprill – Viive Noor pälvis tunnustuse Sharjah' rahvusvahelisel illustratsiooninäitusel Araabia Ühendemiraatides

25. aprill – ajakirja Hea Laps 25. sünnipäeva tähistamine

27. aprill – näituse „*It's Always Tea-Time*“ avamine kunstigaleriis „Na Kashirke“ Moskvas

7. mai – lastekirjanike kevadtuur „Tuleme külla!“ Pärnus ja Paikusel, osalesid Kätlin Vainola, Kairi Look ja Ulla Saar

8. mai – Saksa illustraatori Axel Scheffleri isikunäituse avamine

10. mai – näituse „Jookseb koos huntidega“ avamine Płocki kunstigaleriis Poolas

15. mai – lasteraamatukoguhoidjate õpipäev „Kes loeb, see loeb!“, Muhvi auhinna pälvisid Piia Tuule ja Anu Amor-Narits

18. mai – 27. Sten Roosi muinasjutuvõistluse võitjate väljakuulutamise

20.–22. mai – Kätlin Kaldmaa esines Lätis Riia Eesti koolis ja Ventspilsis raamatukogus

23.–25. mai – kirjandusfestival HeadRead 2019, lasteraamatute vahetuslaad „Sulle-mulle“

23. mai – 3. juuni – Liis Seina, Eike Ülesoo-Tikmani ja Julia Valtaneni tööd lasteraamatuprojektide konkursi Clarivoyants 2018 näitusel Galeria Milanos Varssavis

24. mai – Hilli Rand ja Catherine Zarip osalesid seoses europrojektiga Meie Väike Raamatukogu Varssavi raamatumessil

25. mai – lastekirjanduse keskus Riigikogu avatud uste päeval

25. mai – Kairi Look osales kirjandusööl „*La nuit de la littérature*“ Pariisis

29. mai – 10. juuni – Viive Noor raamatuesitlustuuril Itaalias Bianca Maria Tricarico raamatuga „Tamburopoli“

1. juuni – lastekirjanduse keskus lastekaitsepäeval „Lastega ja lastele“ Kadriorus presidendi roosiaias

1.–2. juuni – Piret Raud osales rahvusvahelisel Euroopa Liidu ja Hiina kirjandusfestivalil Pekingis

6. juuni – Baltimaade illustraatorite näituse „Jookseb koos huntidega“ avamine Pommeri hertsogilossis Szczecinis Poolas

7. juuni – Liis Seina raamatu „Saskia otsib värve“ esitlus

10.–11. juuni – Kertu Sillaste ja Ulla Saar Pop Up festivalil Ühendkuningriigis

12. juuni – 12. juuli – Katalaani kunstniku Ignasi Blanchi isikunäitus

15. juuni – lastekirjanduse keskus osales Taani lipu 800. ja Eesti lipu 135. sünnipäevale pühendatud perepäeval Tallinnas Vabaduse väljakul

10.–12. juuli – Viive Noor osales Rabka rahvusvahelise lastekirjanduse festivalil Poolas

10. juuli – näituse „Mägedest mereni“ avamine Rabka linnaraamatukogus

20. juuli – lastekirjanduse keskus osales Röömsate Laste Festivalil Pärnu rannapargis

26. juuni – näituse „*It's Always Tea-Time*“ avamine Krasnoarmeiski linna kunstigaleriis

29. juuli – 30. august – Peterburi kunstniku Tatjana Tšursinova tekstiilkollaažide näitus „Avatarid“

29. juuli – 30. august – Stuudio 14 rahvusvahelise projekti „5 tunnet“ valiknäitus

30. juuli – Mare Hundi juubelinäituse „Mängult või päriselt?“ ja itaalia illustraatori Anna Forlati isikunäituse avamine

10. august – näituse „*It's Always Tea-Time*“ avamine Tušino galeriis Moskvas

14.–18. august – Jaanika Palm osales ettekandega rahvusvaheline lastekirjanduse uurijate ühingu (IRSCL) kongressil Stockholmis

25.–30. august – lastekirjanduse keskuse korraldatud laste loovuslaager VASS Pivarootsis

3. september – Moskva kunstniku Julia Bolšakova valiknäituse avamine

5. september – Kertu Sillaste raamatu „Loomakesed läksid linna“ esitlus

12. september – Prantsuse jutuvestja Géraldine Maurini esinemine

14. september – lastekirjanduse keskus kirjandustänavade festivalil Kadriorus Koidula tänaval

17. september – Andrus Kivirähki raamatu „Oskar ja asjad“ ja Kadri Hinrikuse raamatu „Et head haldjad sind hoiaksid“ esitlus Eesti suursaatkonnas Moskvas

18. september – XVI üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev Paikuse Raamatukogus

20. september – Edgar Valteri 90. sünniaastapäeva tähistamine Eesti Rahva Muuseumis, Regina Lukk-Toompere pälvis esimese Edgar Valteri nim. illustratsioonipreemia

25. september – lastekirjanike sügistuur „Tuleme külla!“ Võrumaal, osalesid Aidi Vallik, Jaanus Vaiksoo ja Sulev Oll

3. oktoober – lastejutuvõistluse „Minu esimene raamat” võitjate väljakuulutamine koostöös kirjastusega Tänapäev ja ajakirjaga Täheke

3. oktoober – Katrin Ehrliche juubelinäituse „JUtt ja juTT” avamine

3.–4. oktoober – „Lugemisisu” programmi stardikoolitused Tartu linnaraamatukogus ja lastekirjanduse keskuses

5. oktoober – Leelo Tungal osales Tampere Eesti Nädalate programmis

6. oktoober – Leelo Tungal ja Kairi Look osalesid Turu raamatumessil

7. oktoober – Leelo Tungal esines Helsingi Eesti Majas

9. oktoober – algas lugemisprogrammi „Lugemisisu” uus hooaeg

9.–10. oktoober – Ilona Martson, Leelo Märjamaa ja Kertu Sillaste osalesid rahvusvahelisel konverentsil „Piltide keel lastekirjanduses” Vilniuses

11.–13. oktoober – Joonas Sildre, Liisa Kruusimägi ja Veiko Tammjärv osalesid rahvusvahelisel koomiksikunstimfestivalil Lakes International Ühendkuningriigis

16.–20. oktoober – eesti lastekirjandus Frankfurdi raamatumessil, kataloogis „*The White Ravens 2019*” esindasid Eestit Aino Perviku „NummiPealt ja mujalt. Lood ja limerikud” ja Anti Saare „Seisa siin, Pärt”

19. oktoober – üleriigilise ettelugemisvõistluse „Heal meelel ja ilusal keelel” finaali

22. oktoober – seminar „Laps kirjanduses 7. Huumor lastekirjanduses” koostöös Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega

23. oktoober – näituse „Sirvime eesti lasteraamatuid” II avamine laste kunstigaleriis IZOPARK Moskva

25. oktoober – Baltimaade illustraatorite näituse „Jookseb koos huntidega. Libahunt” avamine Sagittaria galeriis Pordenones Itaalias

26.–27. oktoober – Leelo Tungal ja Kairi Look osalesid Helsingi raamatumessil

31. oktoober – näituse „*It's Always Tea-Time*” avamine Mõtištši linna kunstigaleriis

4.–7. november – Leelo Märjamaa ja Kertu Sillaste osalesid IBBY Camp Lampedusa projektis Itaalias

5. november – Jaanus Vaiksoo raamatu „King nr 39” esitlus

5.–23. november – Moskva kunstniku Julia Bolšakova suur näitus

18.–24. november – Piret Raud osales rahvusvaheline lastekirjanduse festivalil South Ken Kids Festival Londonis

19. november – Põlvepikuraamatu konkursi võitjate väljakuulutamine

19. november – Kadri Kiho raamatu „Auklik päev” esitlus

20. november – õpilaste esseekonkursi „Ei emakeelela elu lugude, laulude Eesti” võitjate tunnustamine koostöös Tallinna Lastekaitse Ühingu ja Rootsi Björn Oker-Blom Fondiga

21. november – näituse „Mägedest mereni” avamine galeriis Nobilis Elblāgis Poolas

20. november – Eesti Rahvuskultuuri Fondi Härmatali fondi esimesed stipendiumid pälvisid Kertu Sillaste ja MTÜ Väärt Vanad Võtted

24. november – Leelo Tungal ja Kairi Look esinesid Helsingis mardilaadal

25.–26. november – Nikky Smedley töötuba „Kuidas rääkida laste keeles? Lugude jutustamine muuseumides ja raamatukogudes”

26. november – Moskva illustraatorite jõulunäituse „See isemoodi lumi” avamine

28. november – Leelo Tungalale anti üle Balti Assamblee kirjandusauhinna triloogia „Seltsimees laps” eest

28. november – Aastalõpu tänapäev. Aasta Rosina auhinna üleandmine

30. november – Prantsuse lasteajakirja Baïka Eestile pühendatud numbri ilmumine

1.–7. detsember – Viive Noor raamatuesitlustuuril Itaalias Bianca Maria Tricarico raamatuga „Tamburopoli”

9. detsember – 19. jaanuar – eesti nukukunstnike autorikarude näitus „Sinjoora Bambolina rändtsirkus”

16. detsember – Piret Jaaksi raamatu „Emme draakon” esitlus

ORGANISATSIOON JA JUHTIMINE

Lastekirjanduse keskus täitis aktiivselt rolli lastekirjanduse arendaja ja populariseerijana ning laste lugemisharjumuste kujundajana. Olulisel kohal oli lastekirjanduse alase info kogumine ja levitamine professionaalidele ja avalikkusele ning valdkonnaga erialaselt seotud inimeste koolitamine. Erilist rõhku sai pandud laste koolielu ja vabaaja rikastamisele raamatute ja kirjandusega ning otsitud võimalusi lasteraamatute kättesaadavuse parendamiseks.

Personal

2019. aastal töötas keskus 18 inimest, sama palju oli ka ametikohti. Aasta alguses toimus konkurss kommunikatsioonijuhi ametikohale kuhu laekus 74 avaldust. Ametikohal alustas tööd Kadri Naanu.

Töötajad osalesid aasta jooksul mitmetel erialastel koolitustel ja teabepäevadel. Ülemajalisena toimus Eesti Keele Instituudi korraldatud keelehoolde koolitus. Lisaks täiendati teadmisi tuleohutuse, IT turvalisuse, meediatöö, dokumendihalduse, õiguse ja isikuandmete kaitse ning kommunikatsiooni ja turunduse alal. Anneli Kengsepp, Irma Mets ja Tiia Suls osalesid ERÜ lasteteeninduse toimkonna korraldatud õppekäigul Rootsi ning Triin Soone ja Anneli Kengsepp tutvusid kirjanduselu organiseerimise ja laste lugemise populariseerimisega Islandil. Viimast toetas Põhjamaade Ministrite Nõukogu mobiilsusprogramm. Jaanika Palm osales ja esines ettekandega IRSCL Kongressil Stockholmis.

Eelarve

Keskuse 2019. aasta eelarve tulud olid planeeritud 780 489 eurot, millest personalikulu oli 387 688 eurot ning majandamiskulu 107 551 eurot. Riigi Kinnisvarale haldusteenuse eest tasumiseks eraldati 204 250 eurot. Lisaks eraldati 23 000 eurot teavikute soetamiseks põhivarana ning 25 000 eurot beebiraamatu projektile „Las laps loeb“. Omatulu oli planeeritud 33 000 eurot (laekus 59 070 eurot). Omatulu nii suur kasv tulenes sellest, et keskus asus 2019. aasta sügisest juhtima muuseumite vahelist koostööprojekti „Puust ja punaseks“. Personalikulu tõus võimaldas tõsta töötajate palka keskmiselt 7%, kõrgharidusega kultuuritöötajate palk tõusis miinimumtasemeni 1300 eurot.

2019. aastal jätkus tasuliste teenuste osutamine samas valikus. Kasvasid mõnede teenuste hinnad ning mahud, mis tõi ka omatulu ja külastatavuse kasvu. Osaliselt uuendati koolidele ja lasteaedadele pakutavaid haridusprogramme. Huviringid jätkasid tööd samas valikus ja mahus. Omatulust korraldati üritusi, viidi läbi laste suvine loovuslaager VASS, hangiti õppevahendeid huviringidele ning kaeti teenuste pakkumisega kaasnevaid kulusid. Samuti on omatulu laekumine võimaldanud maksta töötajatele aastapreemiat.

2019. aastal oli keskuse kogude täiendamiseks planeeritud 23 000 eurot. See võimaldas kogusid komplekteerida nii sisult kui ka eksemplaarsuselt rahuldaval tasemel.

Sihtotstarbelisi tulusid laekus 8640,80 eurot järgnevalt:

Eesti Kultuurkapitalilt kokku 2980 eurot järgmistele projektidele:

- Lastekirjanike kevadtuuri „Tuleme külla!“ esinemistasudeks 540 eurot
- Lastekirjanike sügistuuri „Tuleme külla!“ esinemistasudeks 540 eurot
- Laste loovuslaagri VASS esinemistasudeks 600 eurot
- Ajakirja Nukits 2018 honorarideks 1300 eurot

Põhjamaade Ministrite Nõukogult Islandi kogemusõppeks 660,80 eurot.

Kultuuriministeeriumilt 5000 Edgar Valteri illustratsioonipreemiaks.

Keskuse 2020. aasta eelarve on kinnitatud summas 827 200 eurot, millest tegevuskulu riigituludest on 768 200 eurot (sh personalikulu 397 197 eurot, majandamiskuludeks 108 026 eurot, vahendid Riigi Kinnisvara ASile 212 977 eurot, projektile „Las laps loeb” 30 000 eurot, Bologna raamatumessi ettevalmistusteks ja näituse korraldamiseks 20 000 eurot). Teavikute hankimiseks põhivarana on kavandatud 23 000 ning omatulu prognoos on 36 000 eurot.

Haldamine

Keskuse vara haldamise ja hooldustööde eest vastutab Riigi Kinnisvara AS (RKAS). Regulaarselt hooldati tehnosüsteeme ning likvideeriti torked, kiirelt ja kvaliteetselt teostati majas väiksemaid parandustöid. Koristusteenust pakub keskusele firma SOL, turvalisuse eest vastutab Dussmann. Kõikide partneritega sujus koostöö hästi, teenuste kvaliteet oli hea, probleemid lahendati kiirelt ja kvaliteetselt.

Koostöös RKASega teostati suvise kollektiivpuhkuse ajal järgmised remonttööd:

- Kogu maja akende renoveerimine;
- Hoovi välistrepi piirete korrastamine ja värvimine;
- Laudpõrandate puhastamine ja õlitamine.

IKT arendused

Kõik IKTga seotud haldusteenused ja arendused on keskuse koostööpartnerite hallata:

- Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus (RMIT) - infoturbe ja arvutitöökohtade haldusteenus. leping on sõlmitud tsentraalselt läbi kultuuriministeeriumi;
- Greip IT OÜ - serverite haldusteenus;
- Deltmar OÜ - raamatukogu info- ja kataloogisüsteemi RIKS haldusteenus;
- Telia Eesti AS - interneti ja sideteenused;
- ID Süsteemide AS - kassasüsteemi Buum haldusteenus;
- Ridamisi OÜ - kodulehe haldusteenus;
- Webware OÜ - dokumendihaldussüsteemi Webdesktop haldusteenus.

Turundus ja kommunikatsioon

2019. aasta alguses toimus konkurss kommunikatsioonijuhi ametikohale, kes alustas tööd märtsis.

Jätkus keskuse turunduskommunikatsiooni parendamine. Avalikkust teavitati keskuse tegevustest läbi mitmekülgsete kommunikatsioonikanalite: keskuse koduleht, uudiskiri, sotsiaalmeedia, ajakirjandus, trükised, portaalid, listid jne.

Keskuse kodulehel registreeriti aastaga 124 843 külastust. Külastuste arv on pidevalt kasvanud (2016 – 107 144, 2017 – 109 218, 2018 – 110 853). Kasvanud on ka keskuse Facebooki lehe jälgijate arv. Kui 2019. aasta alguses oli lehel 5345 jälgijat, siis 2020. aasta jaanuari seisuga on neid 6152.

Keskuses toimuvaid sündmusi ja näitusi kajastasid jooksvalt kõik suuremad kultuuriportaalid. Valdkonnateemalisi artikleid avaldati nii kohalikes kui ka üleriigilistes ajalehtedes, mille hulgas olid Sirp, Õpetajate Leht, Postimees, Õhtuleht, Pealinn, Pärnu Postimees, Tartu Postimees, Lääne Elu,

Võrumaa Teataja jt. Lastekirjanduse keskuse eksperdid andsid raadiointervjuusid Vikerraadiole ja Kuku raadiole. Keskuses toimunud näitusi kajastasid ajaleht Sirp, TV3 uudised, ETV+ ja teised meediakanalid. Kokku kajastati keskuse tegemisi erinevates meediakanalites rohkem kui kuuekümnel korral.

Jätkus väga hea koostöö ERRiga. ERRi kultuuriportaalis avaldati Edgar Valteri illustratsioonipremia puhul intervjuude seeria preemia nominentidega, mis aitas illustratsioonikunstile väljateenitud tähelepanu tuua. Algas koostöö ERRi lasteekraani noortesaatega Nova, kus lastekirjanduse keskuse loovkirjutamise ringi noored soovitasid regulaarselt oma eakaaslastele raamatuid. Seminarist „Laps kirjanduses“ tehti otseülekanne ERRi kultuuriportaalis. Lastekirjanduse teemasid kajastasid AK kultuuriuudised ja Ringvaade.

Lastekirjanduse Uudistaja ilmus 10 korral. Uudiskirja sihtrühmaks on lapsevanemad, õpetajad, raamatukoguhoidjad ja kõik teised lastekirjanduse huvilised.

2020. AASTAL ON KAVAS

- analüüsida keskuse tegevusi ja dokumentatsiooni lähtuvalt uuendatud isikuandmete kaitse seadusest;
- uuendada juhtimisalast dokumentatsiooni ning korrastada keskuse arhiiv;
- jätkata üleminekut teenustepõhisele juhtimisele ja eelarvestamisele;
- koolitada töötajaid jooksvalt vastavalt vajadustele ja nõuetele;
- jätkata keskuse visuaalse identiteedi korrastamist ning uuendada kodulehte;
- kaasajastada uudiskirja sisu ja kujundust, kasvatada lugejaskonda isikuandmete töötlemise tingimuste muudatustest kaasa toodud languse eelsele tasemele;
- luua keskusele Instagrami konto;
- tagada keskuse hoone järjepidev hooldus ja korrashoid koostöös Riigi Kinnisvara ASiga;
- teostada remonttöid vastavalt RKASega kokku lepitud remondiplaanile;
- tagada IKT teenuste sujuv haldus ja järjepidev hooldus koostöös partneritega;
- otsida lahendusi serveriruumi tingimuste parendamiseks.

TEENUSVALDKOND: LASTEKIRJANDUSE KOMPETENTSIKESKUS

Keskuse roll on aidata kaasa eesti laste- ja noortekirjanduse igakülgsele arengule. Tunnustame ja tutvustame andekaid kirjanikke ja illustraatoreid, et loodaks rohkem heal tasemel originaalseid teoseid, nõustame kirjastusi, et nende väljaantavad raamatud oleksid kvaliteetsed, tutvustame lastekirjandust, et valdkond oleks väärtustatud ja hinnatud.

Lastekirjandusalane uurimine

Keskuse juures jätkas tegutsemist **lastekirjanduse uurijate tööühm** koosseisus Jaanika Palm (tööühma juht), Krista Kumberg, Ilona Martson, Mari Niitra, Ave Mattheus ja Mare Mürsepp. Liikmed esinesid ettekannetega seminaril „Laps kirjanduses 7”, algupärase lastekirjanduse päeval Tartus jm ning avaldasid artikleid ja arvustusi erinevates väljaannetes.

Järjepidev on uuema kirjanduse tutvustamine ning laste lugemisest kõnelemine täiskasvanuile (sh üliõpilastele, õpetajatele ning raamatukoguhoidjatele). Lastekirjanduse keskuse töötajad esinesid aasta jooksul 31 ettekande ja loenguga täiskasvanutele (raamatukoguhoidjatele, õpetajatele, üliõpilastele jt). Jaanika Palm osales 14.–18. augustini rahvusvahelise lastekirjanduse uurijate ühingu IRSL (*International Research Society for Children's Literature*) kongressil „Vaikus ja vaigistamine lastekirjanduses“ („*Silence and silencing in children's literature*“) Stockholmis, esinedes ettekandega „Nõukogude vaikus: Leelo Tungla „Seltsimees lapse“ juhtum“ (*Soviet silence in Estonia: The case of Comrade Kid by Leelo Tungla*). (Vt Lisa 2 Ettekanded, loengud).

Trükimeedias avaldati 17 artiklit, mille hulgas oli enim eesti ja tõlkelastekirjanduse alaseid kirjutisi, neist kaheksa ilmus Jaanika Palmi sulest. (Vt Lisa 3 Publikatsioonid).

Õpi- ja teabepäevad, ettekanded ja esinemised

Lastekirjanduse aastakoosolekul (07.03) tehti kokkuvõtteid eelmisel aastal ilmunud lasteraamatutest: tutvustati uusi suundumusi ja teemasid algupärase ja tõlkelastekirjanduses, juhiti tähelepanu väärt lugemisvarale ja kaunilt kujundatud teostele. Esineti ettekannetega: Mari Niitra „Eesti lastekirjanduse vahvad ja kiduvad võrsed. Eesti algupärandid 2018“, Jaanika Palm „Kui endal pole, tuleb laenata. Tõlkekirjandus lastele 2018“, Viive Noor „Terad ja sõklad. Eesti lasteraamatuillustratsioon 2018“.

Seminari „Laps kirjanduses 7. Huumor ja lastekirjandus“ (22.10) huvikeskmes oli lastekirjanduse ja huumori suhted. Ettekannetega esinesid Jaanika Palm, Mare Mürsepp, Mari Laaniste, Tauno Vahter, Piret Voolaid, Krista Kumberg, Elle-Mari Talivee, Ilmar Tomusk ja Heiki Ernits. Seminar toimus jätkuvalt koostöös Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega.

Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev „Kes loeb, see loeb!“ (15.05) oli pühendatud eesti keele aastale. Seetõttu keskendusid ettekanded keelele ja laste lugema innustamisele ning jagati kasulikke ja inspireerivaid töövõtteid lastetöös raamatutega. Esineti ettekannetega: Ilmar Tomusk „Miks ma kirjutan?“, Andra Kütt „Lastekeelest Keeleiluni“, Sini Helminen „Kirjavinkkaus – kuidas innustada lapsi lugema?“, Priit Põhjola „Sõnal sabast“, Kätlin Vainola „Hea Laps“, Inge Pikkoja „Uhtna laste lugemisiisu“, Rahel Otsa „Keelega mängimise rõõm“. Päeva jooksul oli osalejatel võimalus tutvuda kirjastuse HÖP tegevusvahenditega.

Tartu V lugemisseminaril „Lood kaante vahelt välja“ (29.11) esines Jaanika Palm ettekandega värskest lastekirjandusest.

Alustati uuemat lastekirjandust tutvustavate koolitustega Tallinna lasteaiaõpetajatele (24.04, 13.11). Esimene toimus aprillis rahvusraamatukogus toimunud Tallinna Raamatumessi raames. Lugemissoovitusi jagas lastekirjanduse keskuse lugejateeninduse juhataja Anne Kõrge ning toimus kohtumine illustraator Kertu Sillastega. Sügisel teabepäeval tutvustati uuemaid raamatuid ning räägiti programmist „Lugemisisu“, mis innustab 5-10-aastaseid lapsi lugema ja milles lasteaiälapsed saavad osaleda õpetaja eestvõttel terve rühmana.

„Lugemisisu“ programmi stardikoolitused (3.-4.10) toimusid nii eelmisel hooajal osalenutele kui ka uutele programmiga liitunud raamatukogudele, kes olid registreerunud 1. septembriks. Koolitused viidi läbi Tartus ja Tallinnas. Ettevalmistavad koolitused tutvustasid raamatukoguhoidjatele uuemat lastekirjandust ja programmis kasutatavaid teematundide metoodilisi materjale. Uuest raamatutest kõneles Tartus lastekirjanduse uurija Jaanika Palm ja Tallinnas Anne Kõrge, „Lugemisisu“ programmi ja lugemismänge tutvustas arendusjuht Anneli Kengsepp ning illustratsiooni teematunnist andis ülevaate illustraator ja keskuse Kunstikambri juhendaja Kertu Sillaste.

Väljaanded

Ajakirjas Nukits 2019 leidsid kajastamist järgmised teemad: kvantfüüsika ja eksistentsiaalsed küsimused lastekirjanduses, raamatud Eestist ja kuulsatest eestlastest, tunnustatud illustraatori Regina Lukk-Toompere loominguline köök, rahvusvaheline lugemisprojekt Meie Väike Raamatukogu ja omamaine projekt „Lugemisisu“, kirjastamisõiguste agendi Stephanie Barrouillet' töö eesti lastekirjanduse vahendamisel, „surevate“ häälte esteetika tänapäeva noortekirjanduses, IRSCLi kongress Stockholmis, laste loomelaager VASS jpm. Kuna Nukitsa viimasest värskenduskuurist möödus mullu 20 aastat, siis sai 2019. a number uue maketi ja kujunduse.

Ilmus ingliskeelne messikataloog „*Children's Books from Estonia*“, kus tutvustatakse 2019. a ilmunud 23 eesti lasteraamatut ja kolme sarja.

Baltimaade illustraatorite rändnäituseks valmis koostöös Eesti Kujundusgraafikute Liiduga ingliskeelne kataloog „*Running with Wolves*“.

Aasta lõpus ilmus beebiraamatu „Pisikese puu“ kolmas, täiendatud trükk, mille illustreeris ja kujundas Anne Linnamägi.

Koostati ja avaldati veebis nimestikud „Eestikeelne laste- ja noortekirjandus“ 2017 ja 2018.

Tunnustamine, auhinnad

Lastekirjanduse keskuse raamatukunstipreemia konkursil 5 kauneimat Eesti lasteraamatut 2018 pälvis Kertu Sillaste autoriraamatuga „Mina olen kunstnik“.

Asutati **Edgar Valteri nimeline illustratsioonipreemia**, mille eesmärgiks on väärtustada lasteraamatukunstnike loomingut ja jäädvustada Edgar Valteri pärandit. Esimeseks laureaadiks pärjati Regina Lukk-Toompere, nominendid olid Marja-Liisa Plats, Priit Pärn, Ulla Saar ja Catherine Zarip. Preemia anti pidulikult üle Tartus Eesti Rahva Muuseumis Edgar Valteri 90. sünniaastapäeval.

Muhvi auhinna võitsid Tartu linnaraamatukogu laste- ja noorteosakonna töötajad Piia Tuul ja Anu Amor-Narits, kes veavad ajaveebi „Head lasteraamatud“. Tegemist on pea ainukese kirjandusblogiga, mis käsitleb lastekirjandust. Ajaveebi eestvedajad teevad järjepidavat tööd uute raamatute tutvustamisel noorele lugejale, kaasates postitusi kirjutama ka teisi autoreid.

Head lasteraamat 2018 ja hea noorteraamat 2018 tunnismärgi pälvis 23 raamatut. Raamatuid hindasid lastekirjandusega igapäevaselt kokku puutuvad eksperdid lastekirjanduse keskusest, Eesti Lugemisühingust ja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingust. Rahva Raamat varustas ära märgitud raamatud informatiivsete klepsudega. Nii suuremates kui väiksemates raamatukogudes juhatavad lugejaid tunnustuse pälvinud raamatute juurde erikujundusega plakatid. Tunnustust antakse välja alates 2009. aastast. See aitab lastel, lapsevanematel ja lastega töötavatel spetsialistidel orienteeruda uudiskirjanduses ja leida lugemisvarasse sisukad raamatud eakohaste illustratsioonidega. 2018. aastast koostatav valik "Hea noorteraamat" pakub huvitavat lugemist eneseleidmise käänulisel ent põneval teel olevatele noortele.

Aasta Rosina auhinna võitsid Ilmar Tomusk ja Priit Pärn raamatuga „Kõrvalised isikud“. Žürii leidis, et teost iseloomustab värskus, vaimukus ja leidlikkus. Tomuski humoorikas tekst ja sõnamängud avavad meie emakeele rikkust lastele ja pakuvad muhedat avastamist täiskasvanutele. Priit Pärna vaimukad pildid täiendavad suurepäraselt teksti ja lisavad sellele mitmeid uusi lustakaid tasandeid. Raamatu kirjastas Tammerraamat.

Riikliku kultuuripreemia ja Balti Assamblee kirjanduspreemia pälvis Leelo Tungal, kes on peaaegu 50 aastat kuulunud Eesti olulisemate ja armastatumate lastekirjanike, luuletajate ning laulusõnade autorite hulka. Tunglalt on ilmunud ligi 90 värsi- ja proosaraamatut lastele ja noortele ning ta kirjutab aktiivselt praegugi mitmes žanris.

Kultuurkapitali lastekirjanduse preemia omistati sel aastal Andrus Kivirähkile raamatuga „Tilda ja tolmuingel“. Lisaks nomineeris žürii koosseisus Jaanus Vaiksoo (esimees), Triin Soone ja Mari Niitra preemiale Aino Perviku „NummiPealt ja mujalt“, Priit Põhjala „Onu Mati, loomaarst“, Anti Saare Pärdi lugude sarja: „Pärt ja ploomid“, „Seisa siin, Pärt“, „Pärt ja viimane koogitükk“ ning Kertu Sillaste autoriraamatu „Mina olen kunstnik“.

Õpetaja tunnustuse "Lugejate aastad" pälvis Tallinna Westholmi Gümnaasiumi õpetaja Kaia Rikson, kes on teinud keskusega koostööd väga palju aastaid. Ta on olnud eestvedajaks Tallinna algklassiõpetajate sektsioonile, korraldanud lastekirjanduse õpipäevi, organiseerinud Tallinna laste ettelugemisevõistlust ja toonud oma lapsi alati raamatute juurde ja innustanud neid lugema. Tunnustus anti välja esimest korda sooviga tänada ja tunnustada õpetajaid, kes teevad tublit tööd laste lugema suunamisel.

Läti Lastekirjanduse Keskuse tunnustuse „Laste-, noorte- ja lapsevanemate žürii 2018“ pälvis Tiia Selli raamat „Rõõmus Miia“, mille on illustreerinud Katrin Ehrlich.

Tartu lastekirjanduse Lapsepõlve auhind anti Jana Maasikule raamatu „Hopspelleri amulett. Kõrvetav puudutus“ eest.

Loomekonkursid

Lastejutuvõistlusel „Minu esimene raamat“, mida korraldati koos kirjastusega Tänapäev ja ajakirjaga Täheke üheksandat korda, osales 29 käsikirja. Esimest kohta välja ei antud, teine koht läks jagamisele Lille Roometsa võistlustöö „Minu elulugu. Jens Kuusk, 8-aastane“ ja Kristi Piiperi „Metsajärve

päranduse“ vahel. Kolmanda koha pälvis Juhani Püttsepp käsikirjaga „On Kuu kui kuldne laev“, ära märgiti Riho Undi „Siniste vagunitega rong“ ning Jana Maasiku „Õnnekaare õed ja vimkavennad“.

Põlvepikuraamatu konkursile esitati 46 pildiraamatu käsikirja. Konkursi võitsid Liis Sein ja Gerda Märten võistlustööga „Linn“. Teisele kohale tuli Kristi Kangilaski teksti ja piltidega „Suur rüütel“. Kolmanda koha sai Monika Undo ja Elina Sildre töö „Hernehirmutis Hugo otsib tööd“. Ideepreemia pälvis Joonas ja Elina Sildre „Neljajalgne abiline“. Eripreemia sai Eve Mahhov illustratsioonide eest käsikirjale „Kuidas Lugalbanda Anzud-linnu poja eest hoolitses“. Töid hindas žürii koosseisus Asta Trummel, Triin Soone, Katrin Reinmaa, illustraator Piret Niinepuu-Kiik ja Anu Sepp Tallinna Keskraamatukogust. Konkurss toimub koostöös kultuuriministeeriumiga ja kirjastusega Päike ja Pilv.

Sten Roosi muinasjutuvõistluse eesmärk on äratada lastes huvi omaloomingu vastu, parandada nende emakeelset väljendusoskust ning arendada loovust. Muinasjutte võis kirjutada vabalt valitud teemal. Kokku saadeti võistlusele 273 muinasjuttu ning osalejaid oli 50 koolist. Võistlusel pälvis esikoha Maarja Katariina Kerge J. V. Veski nim Maarja-Magdaleena Põhikoolist muinasjutu „Printsess, kes röövis lohe“ eest. Teise koha sai Jasper Klippberg Palivere Põhikoolist muinaslooga „Õised seiklused“ ja kolmandaks tuli Katarina Ojaperv Tartu Kivilinna Koolist looga „Interneti päästmine“. Lisaks anti välja hulgaliselt eriauhindu. Parimad tööd avaldatakse ajakirjas Hea Laps. Muinasjutuvõistlus algatati aastal 1993 Haapsalust pärit Ants ja Ann Roosi poolt nende varalahkunud poja Steni mälestuseks. Alates 2018. aastast võttis loomevõistluse korraldamise üle Eesti Lastekirjanduse Keskus. Žüriisse kuulusid võistluse algatajad Ann ja Ants Roos, Krista Kumberg Lääne Maakonna Keskraamatukogust, Kätlin Vainola ajakirjast Hea Laps, raamatukoguhoidja Leida Olszak, Risto Järv Eesti Rahvaluule Arhiivist ja Ülle Väljataga Eesti Lastekirjanduse Keskusest.

Esseekonkurss koos Tallinna Lastekaitse Liiduga kandis sel aastal pealkirja „Ei emakeeleta ela lugude, laulude Eesti“. Konkursil osalesid Tallinna üldhariduskoolide 8.–12. klassi õpilased. Võistlusele laekus 47 tööd ja võitjad valiti kahes vanuseastmes. Põhikooliealistest õpilastest kirjutasid parimad esseed Ingrid Hints Tallinna Reaalkoolist ja Anna Triin Reilent Tallinna Pääsküla Koolist. Gümnasistide hulgast olid võidukad Lotte Triin Ugandi Vanalinna Hariduskolleegeiumist ja Hanna Grete Rebane Tallinna 21. Koolist. Björn Oker-Blomi Fond toetas võitjaid nelja 200 eurose stipendiumiga. Lisaks tunnustati õpetaja Külliki Kaju juhendatud klassi Tallinna 21. Koolist, mis paistis silma kõige aktiivsema osavõtu poolest. Neid tunnustati klassikülastusega Õiguskantsleri juurde. Esseekonkurss sündis koostöös Tallinna Lastekaitse Liiduga ning Rootsas asuva Björn Oker-Blom Fondi (B.O.B) toetusel ning see toimub fondi asutaja abikaasa, suure kirjandushuvilise ja Eesti laste toetaja Inga Oker-Blomi mälestuseks. Konkursi teema sai inspiratsiooni suvisel juubelilaulupeol kõlanud „Emakeelelaulust“ (sõnad Doris Kareva ja muusika Tõnis Kõrvits). Esseid hindas žürii, kuhu kuulusid Ene Tomberg Tallinna Lastekaitse Ühingust, Triin Soone ja Anneli Kengsepp Lastekirjanduse keskusest ning kirjanik Jaanus Vaiksoo.

Raamatute tutvustused ja esitlused

Jätkus raamatute soovitamise keskuse e-kataloogis. Soovitusi edastati iga kuu ka Rahva Raamatule ja Apollole. Rahva Raamatu veebipoes on rubriik „Eesti Lastekirjanduse Keskus soovitab“ ning raamatud on varustatud vastava tunnustusmärgiga. Samuti on raamatupoodides olnud eraldi väljapanekuid.

Regulaarselt avaldati raamatute tutvustusi veebis. Kodulehe rubriigis „Kuu raamat“ kajastati esiletõstmist vääri vaid uudisteoseid lastele. 2019. aastal oli vaatluse all kuus algupärast ja viis tõlkeramatut:

- Aino Pervik „NummiPealt ja mujalt“
- Stefanie Taschinski „Caspar ja Unustuse Meister“
- Piret Raud „Kõrv“
- Julie Buxbaum „Kui sõnadest jääb puudu“
- Ilmar Tomusk „Kõrvalised isikud“
- Jenny Jägerfeld „Superkoomik“
- Aidi Vallik „Seebu maailm“
- Ulrika Kestere „Siilike, kes kuulas kõiki“
- Kadri Hinrikus „Millest sa unistad?“
- Jaanus Vaiksoo „King nr 39“
- Maja Lunde „Lumeõde“

Koostöös Postimehe Apollo raamatuportaaliga hakkas ilmuma raamatusoovituste rubriik, milles tutvustati viimase paari aasta teoseid, kokku 48 teost ja sarja. Raamatututvustused olid teema- või žanripõhised (luule, nali, loodus- ja õueraamatud, sarjad, kool, pildiraamatud, muinasjutud, poistelood, jõulud).

Lugejateeninduses oli 40 temaatilist või ühele kirjanikule või illustraatorile pühendatud raamatuväljapanekut. Keskuse varakambris tutvustati põhjalikumalt Ede Peebo, Ralf Parve ja Elar Kuusi loomingut. (vt lisa Näitused)

Keskuses toimusid järgmised raamatuesitlused:

- „Minu Eesti seiklus“, autorid Kätlin Vainola ja Elina Sildre, kirjastus Päike ja Pilv
- „Pärt läheb uuele ringile“ ja „Pärt ja viimane koogitükk“, autorid Anti Saar ja Anna Ring, kirjastus Päike ja Pilv
- „Pärandiaabits“, autorid Marju Kõivupuu ja Ene Aomets, kirjastus Tänapäev
- „Ahaa!“, autorid Els Heinsalu ja Kristi Kangilaski, kirjastus Päike ja Pilv
- „Nässu ja lumekruubid“, autorid Marge Pärnits ja Siim Vahur, kirjastanud Tartu Mänguasjamuuseum
- „Ennemuistsed jutud Reinuvader Rebasest“, autorid Ernst Peterson-Särgava ja Katrin Ehrlich, EKM Teaduskirjastus
- „Kõrvalised isikud“, autorid Ilmar Tomusk ja Priit Pärn, kirjastus Tammerraamat
- „Saskia otsib värve“, autorid Liis Sein ja Catherine Zarip, kirjastus Tammerraamat
- „Loomakesed läksid linna“, autor Kertu Sillaste, kirjastus Koolibri
- „Elevandid pasundavad unenägudes“, autorid Jaak Känd ja Tiiu Lehist, kirjastus Hea Tegu
- „King 39“, autorid Jaanus Vaiksoo ja Katrin Kaev, kirjastus Ärkel
- „Auklik päev“, autorid Kadri Kiho ja Mirjam Siim, kirjastus Päike ja Pilv
- „Emme draakon“, autorid Piret Jaaks ja Marju Tammik, kirjastus Päike ja Pilv

Koostöö teiste asutustega

Lastekirjanduse keskust seovad pikaajalised koostöösuhted **Rahvusvahelise Noorsookirjanduse Nõukogu IBBY Eesti osakonnaga**. Paljud keskuse töötajad on IBBY EO liikmed, mitmed neist kuuluvad

juhatusse. Koostööd tehakse mitmete projektide raames. 14. novembril andis IBBY Eesti osakond välja 2019. aasta Paabeli Torni tõlkeauhinnad. Auhinnaga tunnustatakse häid tõlgitud jutu- ja pildiraamatuid. Juturaamatute hulgast pidas žürii parimaks Toon Tellegeni „Kõik on olemas: lugusid oravast, sipelgast ja teistest“, illustreerinud Regina Lukk-Toompere. Pildiraamatutest tunnustati Susanna Iserni raamatut „Unihiire seitse voodit“, illustreerinud Marco Somà. Žürii koosseisu kuulusid Viive Noor, Anu Kehman, kirjanik Jaanus Vaiksoo, kirjanik ja tõlkija Anti Saar ning tõlkija Ülle Kiivet.

Eesti Rahvuskultuuri Fondi all tegutseb lastekirjanduse valdkonda toetav Härmatali fond. Fond toetab lastekirjanikke ja illustraatoreid, kelle looming kannab edasi eesti rahva traditsioone ja tutvustab lastele eesti kultuuripärandit. 2019. aastal andis fond välja esimesed stipendiumid. Toetust said illustraator Kertu Sillaste lasteraamatu „Kõige ilusam seelik“ lõpetamiseks ja viimistlemiseks ning MTÜ Väärt Vanad Võtted laste liisusalmide ja hüpituslaulude heliraamatu illustreerimiseks ja väljaandmiseks. Taotlusi hindas fondi halduskogu koosseisus: Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktor Triin Soone, Eesti Rahva Muuseumi teadur-kuraator Kristel Rattus ja Eesti Vabaõhumuuseumi teadussekretär Maret Tamjärv.

2019. aasta alguses jätkus koostöö **Lastekaitse Liiduga** heade laste- ja noorteraamatute väljaselgitamisel ning Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜga laste loovuslaagi VASS korraldamine. Koostöös Tallinna Lastekaitse Ühinguga toimus esseekonkurss koolinoortele.

Novembris jõudis piduliku sündmuseni 2016. aastal **heategevusfondiga Aitan Lapsi!** algatatud projekt, mil 26 maaraamatukogule üle Eesti anti erisainiga laste lugemiskeskused „Rampsu raamatukogu“. Oma nime said Rampsu raamatukogud lastekirjaniku Mika Keräneni loominguga põhjal ja need valmisid heategevusfondi Aitan Lapsi, Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Plaat Detail OÜ koostöös. 2019. aastal käivitus neis raamatukogudes koostöös Soome Instituudiga laste lugemisprogramm „Lugemisisu“.

Aprillis toimus Eesti Rahva Muuseumis **õpilaste teadusfestival**, kus auhinnati õpilaste teadustööde riikliku konkursi parimaid uurimistöid. Lastekirjanduse keskus tunnustas noori humanitaarteadlasi ja andis välja eripreemia õpilastele, kelle uurimisteema seostus kirjandusega. Eesti Lastekirjanduse Keskuse eripreemia pälvis Tamsalu Gümnaasiumi projekt „Lugemisrõõm – mida lugeda esimeses klassis?“. Selle autorid on 1. klassi õpilased Jessica Hint ja Helery Neeme, nende juhendaja Maris Uudeküll.

Keskus lõi kaasa lasteriide disainile keskendunud **projektis „Wear-Abouts Baltic-Sea“**, mis innustab lapsi ise oma rõivaid kujundama, et arendada nende uudishimu ja loomingulisust ning keskenduda taaskasutusele. „Wear-Abouts Baltic-Sea“ viis läbi töötube, kus lapsed said ise oma riide loomisest osa võtta. Disainimisel keskenduti soome ja eesti kultuurist pärit teemadele ning elementidele. Keskus kinkis projektile valiku pildiraamatuid, millest lapsed said inspiratsiooni ammutada. Töötoad toimusid septembris Helsingis aset leidnud Laste Disaini Nädalal. WEAR-ABOUTS Lab on loominguline digiprojekt, mis edendab kultuuri- ja keskkonnaharidust läbi kultuuriliselt tähendusrikaste lasteriide disainimise. „Wear-Abouts Baltic-Sea“ projekti rahastab EU COSME programmi WORTH Partnership projekt.

Paljud **kirjastused** (Päike ja Pilv, Tänapäev, Tammerraamat, Hea Lugu, Avita, Koolibri, Varrak jt) teevad keskusega koostööd raamatuesitluste korraldamisel, kordustrükkide väljaandmisel, õpikute ja kogumike koostamisel.

Töötajate osalemisel komisjonides ja žüriides:

- Triin Soone - riiklike kultuuripreemiate žürii, Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapremia žürii, Balti Assamblee kirjandusauhinna žürii, üle-eestilise 4. klasside laste ettelugemise võistluse žürii, Tallinna Lastekaitse Ühingu esseekonkursi "Eesti keelel kaunis kõla" žürii, Põlvepikuraamatu konkursi žürii, 5 kauneima lasteraamatu žürii esimees.
- Jaanika Palm – Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali liige, Tartu Linnaraamatukogu korraldatud Noorte Luulepõmmu žürii, hea laste- ja noorteraamatu žürii, Tartu Linnaraamatukogu korraldatud lasteaialaste luulevõistluse žüriis, Tartu Linnaraamatukogu korraldatud 4. klasside õpilaste ettelugemise võistluse Tartu linna eelvoorul žürii, lastejutuvõistluse „Minu esimene raamat“ žürii.
- Anne Kõrge – lastejutuvõistluse „Minu esimene raamat“ žürii, Põhja-Tallinna koolieelikute etluskonkursi „Eesti keele kaunis kõla“ lõppvoorul žürii, hea laste- ja noorteraamatu žürii.
- Tiina Undrits - hea laste- ja noorteraamatu žürii.
- Anu Kehman – Paabeli Torni auhinna žürii, lastejutuvõistluse „Minu esimene raamat“ žürii.
- Ülle Väljataga – lastejutuvõistluse „Minu esimene raamat“ žürii, Sten Roosi nimelise muinasjutuvõistluse žürii.
- Anneli Kengsepp - Tallinna Lastekaitse Ühingu esseekonkursi "Eesti keelel kaunis kõla" žürii, hea laste- ja noorteraamatu žürii.
- Helena Koch – Kultuurkapitali Traducta programmi komisjon.
- Viive Noor – Paabeli Torni auhinna žürii esimees, Ilon Wiklandi nimelise noore kunstniku preemia žürii.

2020. AASTAL ON KAVAS

- laiendada ja täiendada jooksvalt lastekirjanduse alast teavet keskuse kodulehel;
- korraldada keskuses traditsiooniline lastekirjanduse aastakoosolek;
- tutvustada lastekirjandust ettekannete ja loengutega raamatukoguhoidjatele, õpetajatele, üliõpilastele, raamatukaupmeestele;
- laiendada raamatusoovituste ja -tutvustuste avaldamist, selleks leida täiendavaid koostöövõimalusi meedia ja raamatute müüjatega;
- esineda ettekannetega erialastel rahvusvahelistel konverentsidel;
- korraldada XV Nukitsa konkurssi;
- selgitada välja head laste-ja noorteraamatud Lastekaitse Liidu, Eesti Lugemisühingu, maakondade ja linnade keskraamatukogude lasteosakondadega ja Rahva Raamatuga;
- anda välja raamatukunsti preemia ja Tallinna Illustratsioonitriennaali eesti kunstniku auhind;
- anda välja Aasta Rosina auhind;
- korraldada seminar „Laps kirjanduses 8“ koostöös Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega;
- korraldada noorteromaani võistlus koostöös kirjastusega Tänapäev;
- avaldada ajakiri Nukits 2020.

TEENUSVALDKOND: RAAMATUKOGUTEENUS

Heal tasemel lastekirjandus peab olema kõikidele kättesaadav sõltumata elukohast või pere majanduslikest võimalustest. Selleks töötame kahel peamisel suunal: arendame edasi lastekirjanduse keskuses asuvat Eesti kõige esinduslikumat lastekirjanduse ja originaalillustratsioonide kogu ning nõustame Eesti raamatukogusid laste- ja noortekirjanduse kogude komplekteerimisel.

Kogude seis ja täienemine

Keskuses on seisuga 1. jaanuar 2020. a. arvel 65 536 arvestusüksust väärtusega 423 544 eurot, neist on raamatuid 61 203. 2019. aasta jooksul võeti arvele 2119 arvestusüksust, neist 1974 olid raamatud. Kogudesse lisandus 1254 uut nimetust. 2019. a. telliti 28 perioodikaväljaannet.

2019. a. kustutati keskuse kogudest 935 arvestusüksust, neist 933 olid raamatud. Kasutatavad, kuid keskusele mittevajalikud raamatud suunati taaskasutusse läbi traditsioonilise raamatulaada „Sulle-mulle“, mis osutus väga edukaks. Enamik pakutavatest raamatutest läksid uuesti ringlusse. Lagunenud ja sisult aegunud trükised utiliseeriti.

2019. a. eelarves oli keskuse kogude täiendamiseks eraldatud 25 653 eurot (23 000 eurot 2019. aasta eelarves investeeringuna ning 2653 eurot 2018. aasta eelarve jäägina). Eelarve oli piisav. Kõik vajalikud trükised said kogudesse ostetud. Arhiivkogu järjepidevus oli tagatud. Teavikute ostmise aluseks on dokument "Kogude struktuur ja teavikute komplekteerimise juhend".

2019. aastal raamatuoksjoneid ei toimunud. Enne 1945. a ilmunud trükiseid ostime eraisikutelt. Arhiivkogu vanaraamatukogusse lisandus 36 teavikut.

Lugejateeninduse kogu täienes kasutajale vajalikul hulgal. Lisaks võimaldas eelarve hankida vanemat kooli õppekavaga seotud kirjandust ning asendada "ära loetud" raamatuid.

Kogude kirjeldamine

Keskuse kogusid peegeldab programmi RIKS e-kataloog RIKSWEB. Seisuga 1. jaanuar 2020 oli selles kirjeldatud 65 536 teavikut, sealhulgas 61 203 raamatut. 2020. a. alguses oli RIKSi illustratsioonikogus 3619 kirjet. Kõik kogude teavikud on elektronkataloogis kirjeldatud.

2019. a. külastati elektronkataloogi RIKSWEB 159 874 korda. Neist otsingud tehti 9215 korral. Külastuste suur arv on ilmselt tingitud RIKSWEBi mitmekülgsusest kasutamismõistetest. Lugejad saavad enda käes olevaid trükiseid pikendada ja teavikuid reserveerida. Populaarsed on e-kataloogis avaldatud soovitusnimekirjad. Oma panuse külastajatena annavad kindlasti ka veebirobotid.

E-kataloogi märksõnalehel on 5681 märksõna, neist 4697 on teemamärksõna ja 1024 nimega (isik, koht, teos) seotud märksõna. Märksõnastamisel on aluseks Eesti üldine märksõnastik, mida lastekirjanduse spetsiifikast tulenevalt täiendatakse oma märksõnadega. Jooksvalt kontrollitakse ja parandatakse märksõna- ja nimeloendeid, kirjete sisestamisvigu ning lisatakse trükiste kirjetele puuduvaid kaanepilte.

Kogude säilitamine

Keskuse hoidlad asuvad hoone keldrikorrusel. Ruumid on varustatud õhutemperatuuri ja –niiskusemõõtmistega. Kord nädalas teostatakse hoidlates temperatuuri ja suhtelise õhuniiskuse seiret.

Mõõtetulemused kaardistatakse ja kõrvalekaldeid normist registreeritakse. Hoidlate temperatuur püsis normi (18+/-2) piires. Kõikumised olid minimaalsed. Kahjuks olid jätkuvalt probleemid sobiva niiskuse režiimi (45+/-5) hoidmisega. Niiskuse režiimi kõikumised on hoidlali erinevad ja sõltuvad konkreetse hoidla asukohast majas ja välisest ilmastikust. Reeglina suvel kipub õhuniiskus tõusma normist kõrgemale (kuni 60%) ja talvel jälle langema (kuni 39%). Suvist liigniiskust aitab vähendada pörandakütte kasutamine. Talvine liigkuivus on suurem probleem, millel hetkel puudub hea toimiv lahendus.

Hoidlate aastane keskmine temperatuur ja õhuniiskus

Hoidla nr	1	3	4	12	13
Temperatuur °C	20	22	23	22	21
Niiskus %	47	48	44	46	48

Rahvusraamatukogu restaureerimiskeskuses parandati 30 keskuse arhiivkogu raamatut.

2019. aastal alustati keskuse põhivaras arvel olevate illustratsioonide liitmist andmebaasis RIKS kirjeldatud illustratsioonikoguga. Üle kanti 48 tööd. Illustratsioonide üleviimine jätkub 2020. aastal.

Kogude kasutamine, lugejateenindus

2019. aastal oli lugejateenindus külastajatele avatud 279 päeva (2018. aastal 279 päeva).

	2019	sh kuni 16-aastased lapsed	2018	sh kuni 16-aastased lapsed
Lugejad	2 015	1 602	2 094	1 624
Laenutused	56 567	47 084	56 913	46 924
Külastused	22 760	19 120	22 881	19 157

Lugejate üldarv on jätkuvalt väikeses languses. Võrreldes eelneva aastaga oli lugejaid 79 võrra vähem. Eelkõige langeb gümnaasiumiõpilaste arv. Samas on see ka mõistetav, sest keskuse teenused on eelkõige suunatud alg- ja põhikooliõpilastele. Esmaregistreerunud lugejatest moodustasid 73% koolieelikud ja põhikooli I astme õpilased. Ka külastuste ja laenutuste üldarvust moodustasid koolieelikute ja noorema kooliea näitajad poole (külastused 41,2%, laenutused 59%). Täiskasvanud lugejate arv on väikeses stabiilses tõusus. See on tingitud lasteaia- ja kooliõpetajate koolitustest ning vajadusest olla kursis uudiskirjandusega.

Enimlaenutatud sarjad:

1.Martin Widmark „LasseMaia detektiivbüroo“	1513 laenutust
2.Jeff Kinney „Ühe äpardid päevikud“	573
3.„Minecrafti“ sari	411

Enimlaenutatud üksikteosed:

1.Eno Raud „Kalevipoeg“	176 laenutust
2.Piret Raud „Tobias ja teine B“	157

3. Ilmar Tomusk „Kolmanda A kriminalistid“	129
4. Ferenc Molnar „Pal-tänava poisid“	126
5. R.J. Palacio „Ime“	122
6. Julian Clary „Perekond Julged“	120
7. J.K. Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi“	120
8. Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused“	112
9. Eno Raud „Naksitrallid“	112
10. Julian Clary „Perekond Julged tulevad appi“	108
11. Astrid Lindgren „Vahtramäe Emil“	105
12. Reeli Reinaus „Maarius maagia ja libahunt Liisi“	105
13. Ilmar Tomusk „Kriminaalsed viineripirukad“	103
14. James Krüss „Timm Thaler, ehk müüdud naer“	97
15. Anti Saar „Pärt ja ploomid“	93
16. Mika Keränen „Varastatud oranžjalgratas“	91
17. Hugo Vaher „Vääna jäljekütid“	86
18. Eno Raud „Sipsik“	85
19. Piret Raud „Natuke napakad lood“	85
20. Astrid Lindgren „Bullerby lapsed“	84
21. Otfried Preussler „Krabat“	84
22. Andrus Kivirähk „Tilda ja tolmuینگel“	83
23. David Walliams „Gängstamemm“	83
24. Aino Pervik „Arabella, mereröövli tütar“	82
25. Kristiina Kass „Kasper ja viis tarka kassi“	81

Enimlaenutatud raamatute nimekirjas on nii uudiskirjandust kui ka klassikaks kujunenud kooli soovituslikku kirjandust. Endiselt on lugejate lemmikud sarjad.

Enimlaenutatud autorid:

1. Martin Widmark	1513 laenutust
2. Ilmar Tomusk	1194
3. Aino Pervik	1180
4. Astrid Lindgren	1000
5. Piret Raud	687
6. J.K. Rowling	658
7. Andrus Kivirähk	640
8. Eno Raud	611
9. Jeff Kinney	573

Siin on määravaks nii autorilt ilmunud raamatute nimetuste arv kui ka eksemplaarsus raamatukogus.

Endiselt jätkub töö võlglastega. Laenutustähtaja ületamisest teavitatakse lugejaid jooksvalt meili ja SMSi teel. Tiheda suhtlemise tulemusena jäi aasta lõpuks 33 lugejat, kelle võlgnevus ületas ühe kalendrikuu.

Teabetalituse ja arhiivkogu teavikute kasutamine

	2019	2018	2017
Külastused	620	695	558
Laenutused	1455	1685	1350

Päringuid oli 155, neist 92% esitati e-posti teel. Sagedamini soovisid teavet raamatukoguhoidjad, kirjastajad ja ajakirjanikud, neile järgnesid õpetajad jt. Küsiti kirjanike, illustraatorite ja nende pärijate kontakte, algupärandite ja tõlketeoste nimestikke ning statistikat. Otsiti materjali lastekirjanduse tõlketeooria ja illustratsioonikunsti kohta, kliimamuutuste ja keskkonnateemalisi eesti lasteraamatuid, illustratsioone eesti toidust; püüti välja selgitada laulu „Juba linnukesed“ autorsust jpm.

2020. AASTAL ON KAVAS

- lõpetada illustratsioonikogu korrastamine ja liita põhivara illustratsioonikogumis olevad tööd andmebaasiga RIKS;
- restaureerida arhiivkogu trükiseid;
- jälgida hoidlate režiimi ning leida võimalusi temperatuuri ja niiskuse stabiliseerimiseks;
- täiendada jooksvalt kõiki keskuse kogusid vastavalt eelarvelistele võimalustele;
- täiendada lastehaiglate raamatukarusselle uuema lastekirjandusega;
- jätkata lugejate personaalset ja paindlikku teenindust ning hoida lugejateeninduse kvaliteeti.

TEENUSVALDKOND: LASTEKIRJANDUSE ELAMUS- JA HARIDUSKESKUS

Töötame selle nimel, et lapsed ja noored armastaksid lugeda head kirjandust. Aitame raamatukogutöötajatel, õpetajatel, lapsevanematel ja teistel lastekirjanduse valdkonnas tegutsejatel mitmekesises raamatumaailmas orienteeruda ning olla kursis uuema lastekirjandusega. Me usume, et lastekirjandusel on kanda võtmeroll laste ja noorte kultuuri juurde toomisel ja kodanikuks kasvamisel. Aitame kaasa lastekultuuri koostöövõrgustiku kujunemisele kultuurivaldkondade vahel, sellel eesmärgil teeme koostööd nii teatrite, muuseumide, raamatukogude, muusikavaldkonna organisatsioonide kui ka teiste partneritega. Lugemisharjumuse kujundamisel mängib olulist rolli keskuse maja kui atraktiivne ja hariduslik paik täis raamatuid ja paeluvat tegevust igale vanusele. Samuti panustas keskus aktiivselt Eesti kultuuriellu, olles nii algataja kui ka partneri rollis. Jätkusid traditsioonilised raamatukultuuri ja -kunsti ettevõtmised, toimusid näitused, raamatuesitlused, kontserdid, loengud, etendused.

Laste vabaaja- ja huvitegevus keskuses

2019. aasta oli huvitegevuse vallas jätkuvalt tihe ning pakkus uusi põnevaid sündmusi.

Perehommikud toimusid laupäeviti perioodil september kuni aprill. Publiku huvi oli jätkuv, ühel perehommikul osales keskmiselt 30 inimest. Programmis olid kohtumised kirjanikega ja kunstnikega – külas käis Leelo Tungal, Kätlin Vainola, Hasso Krull, Marja-Liisa Plats, Anne Linnamägi, Kristi Kangilaski, Gerda Märten, Tiia Mets jt. Samuti jätkus koostöö eripedagoog ja lugemisnõustaja Maili Liineviga, kes viis läbi lugemismänge ning kirjastusega HÖP, kes tutvustas lugemisoskust arendavaid tegevusraamatuid.

Lugemiskoerte lugemine toimus hooajaliselt laupäeviti. 2019. aasta sügisel alustas uus teraapiakoer Eddie (koeraomanik Helen Marts-Kesaväli). Varasemalt tegutses keskuses lugemiskoer Polly (koeraomanik Mirjam Prints). Lastevanemate huvi lugemiskoerte programmi vastu on olnud jätkuvalt suur, lugemise ajad täituvad kiirelt. 2019. aasta suve hakul toimus lugemiskoerte hooaja lõpuüritus, kus lastele ja nende vanematele anti lisainfot teraapiakoerte tegevusest, meisterdati ning saadi tutvavaks teraapiakoer Pollyga. Ürituse lõpus andsid lapsevanemad tagasisidet oma laste lugemise edusammudest. Selgus, et kõigil programmis osalenud lastel oli lugemine muutunud meeldivamaks ja soravamaks võrreldes varasemaga.

Paralleelselt kooliaastaga tegutsesid huviringid.

Kunstikamber toimus üks kord nädalas kolmes vanuserühmas: 7-8 aastased, 9-10 aastased, 11-15 aastased. Kunstikambri juhendajana jätkas illustraator Kertu Sillaste, kes oma professionaalsete oskustega pakkus lastele teadmisi illustratsioonikunsti erinevatest tehnikatest ja raamatukunstist laiemalt. Ühes vanuserühmas tegutses koos keskmiselt 12 last. Huviringi kuutasu tõusis 15 eurolt 18 eurole.

Loovkirjutamise huviring toimus kahes vanuserühmas: 3.-4. klasside lapsed ja 5.-7. klasside õpilased. Lastekirjanik Kätlin Vainola juhendamisel harjutati erinevate tekstide kirjutamist, kõneldi raamatutest ning tutvuti kirjandusmaailmaga laiemalt. Huviringi kuutasu tõusis 15 eurolt 18 eurole.

Mudilastund 2-3-aastastele lastele jätkus kaks korda nädalas esmaspäeviti ja neljapäeviti. Ühes mudilastunnis osales keskmiselt 5-6 mudilast koos vanemaga.

Laste sünnipäevapidude pidamine temaatilise programmiga on kujunenud traditsiooniliseks teenuseks. Valida on 5 erineva programmi vahel. Aasta jooksul toimus 19 sünnipäevapidu (2018. aastal 20).

Loovuslaager VASS ehk Väikeste Autorite Salaselts toimus Pivarootsis viiendat aastat koostöös Lastekaitse Liiduga. Laagris osales 60 last vanuses 9–13-aastat. VASSi kuue laagripäeva tegevus keerles lugude loomise ja kirjanduse ümber - tegeleti loovkirjutamisega lastekirjanik Kätlin Vainola juhendamisel, valmistati raadiosaade koos kirjanik Indrek Koffi ja režissöör Jaan Tootseniga, tehti kunsti illustraator Kertu Sillaste töötoas ning loodi muusikat koos Silver Sepaga. Laagri tagasiside on taaskord olnud väga positiivne nii laste kui ka vanemate poolt. VASSi laager toimub ka 2020. aastal.

Aasta lõpus toimus **heategevuslik jõulupidu „Teistmoodi lood lossis“** Eesti Lasterikaste Perede Liidu Jõgevamaa osakonna lastele. Peol etendasid Teateatri näitlejad Jane Meresmaa-Roos ja Kristiine Truu lõbusaid muinaslugusid, pööningul osalesid lapsed pallil koos hüppava kuningalossiga ning kuulasid juttu kurjade lohede helgest saatusest, Valteri galeriis toimus helide jaht, meisterdati isemoodi lossitegelasi ja kuuseehteid. Heategevuslikku jõulupidu toetasid kirjastused Päikese Kirjastus, Tammerraamat, Draakon ja Kuu, Päike ja Pilv ning Varrak.

Koostöö haridusasutustega

Keskusel on kujunenud väga head koostöösuhted paljude koolide ja lasteaedadega. Aktiivselt külastatakse keskust ning osaletakse üritustel ja eriprogrammides. Valdav osa lasterühmadest on Tallinnast ja Harjumaalt. Kaugemalt pärit grupid külastavad keskust tavaliselt kooliaasta lõpus mais-juunis. Väljaspoolt Tallinna lasterühmade tulekul saab tihti määravaks transpordi kättesaadavus ja eelisolukorras on kohad, kellel on Tallinnaga väga hea ühistranspordi ühendus.

Koostöö oli hea järgmiste koolide ja lasteaedadega: Jakob Westholmi Gümnaasium, Vanalinna Hariduskolleegeium, Tallinna Toomkool, Lilleküla Gümnaasium, Laagri kool, Tallinna Linnamäe Vene Lütseum ning lasteaedadega Tuule, Virmalise, Aiake ja Asunduse.

Venekeelsete lastegruppide külastatavus suurenes, 2019. aastal oli neid 23 (2018. aastal 12). Sõltuvalt laste keeleoskusest toimusid need kas vene või osaliselt eesti keeles.

2019. aasta juunis alustati muuseumite ühisprojekti **koolipäev „Puust ja punaseks“ ning linnalaagri „8 ühe hoobiga“** juhtimist ja koordineerimist. Projekti juhtimisega tegelevad osalevad asutused rotatsiooni korras. Kaheksa Tallinna vanalinnas paikneva muuseumi ja keskuse koostööna on loodud linnalaagri programm, kus lapsed saavad veeta oma koolivaheaja erinevaid kohti külastades. See annab lapsele võimaluse ühe programmi raames tutvuda mitmete ekspositsioonidega ning osaleda loovates ja arendavates tegevustes. Lisaks on välja töötatud 4.–6. klasside koolipäev „Puust ja Punaseks“, mis annab õpetajale ja õpilastele võimaluse veeta üks hariv ja meeleolukas päev omandades teadmisi looduse, tervise, ajaloo või kaunite kunstide vallast.

Haridusprogrammide ja raamatutundide valik on pidevalt uuenenud ja laienenud, sest huvi nende vastu on jätkuvalt suur. 2019. aastal külastas keskuse raamatu- ja teematunde 5392 last (2018. aastal 5374). Haridusprogrammide valik täienes uue teematunniga „Nukitsaga sõbraks“ lasteaialastele, mis põhineb O. Lutsu raamatu „Nukitsamees“ lugudel. Jõuluks valmis teematund 1.-3. klassi lastele, mis tutvustab jõuluteemalisi jutte, salme ja mänge.

Raamatutundides said lapsed ülevaate keskuse tegevusest ja lasteraamatute ajaloost, räägiti uutest raamatutest ja arutati lugemise tähtsuse üle. Raamatutundide suur populaarsus on tingitud õpetajate vajadusest olla kursis uuema lastekirjandusega ning soovist pakkuda lastele võimalust avastada uut ja põnevat lugemisvara. Selliste külaskäikude tulemusena saavad paljudest üritustel osalenud lastest hiljem keskuse raamatukogu lugejad.

Lugemisisu programmi raames toimus aasta jooksul 11 üritust, kus 1-3. klassi õpilastega räägiti lugemisest ja uutest raamatutest.

„Hea lugeja päeval“(16.04) tännati ja tunnustati 50 usinaid keskuse raamatukogu lugejat. Lastega kõneles raamatute kirjutamisest ja lugemisest kirjanik Anti Saar ning oma tegemisi tutvustas ajakiri Hea Laps.

Näitused

Keskuse näitustegevus oli mitmekesine ja rahvusvaheline (vt lisa 4. Näitused). Külastajatele tutvustati keskuse raamatu- ja kunstikogu ning mitmete Eestis ja maailmas tunnustatud kunstnike loomingut. Oma loomingut näitasid rahvusvaheliselt tuntud kunstnikud: Olga Ionaitis Moskvast, Appias Albina Leedust, Nino Chakvetadze Georgiast, Axel Scheffler Saksamaalt, Ignasi Blanch Katalaaniast, Anna Forlati Itaaliast.

Jätkus koostöö paljude galeriide ja raamatukogudega üle Eesti. Illustratsiooninäitusi eksponeeriti Viljandis, Haapsalus, Tapal, Anijal, Jõhvis, Kuressaares, Pärnus ja Viimsis.

2019. aastal oli lugejateeninduses 40 raamatuväljapanekut. Varakambris tähistati autorite juubeleid nende loomingut tutvustamisega.

Koostöös Iloni Imedemaa ja Lääne Maakonna Keskraamatukoguga alustati Ilon Wiklandi juubelinäituse koostamist. Iloni elu ja tegevust kajastav tegelusnäitus alustab 2020. aastal rändamist mööda rahvaraamatukogusid.

Koostöö raamatukogudega

Jaauuaris käivitus **laste lugemisprogramm „Lugemisisu“**, milles osales 26 Eesti maaraamatukogu, kes said koostöös heategevusfondiga Aitan Lapsi! kingiks lugemiskeskuse „Rampsu raamatukogu“. „Lugemisisu“ programm toetub soomlaste kogemusele. Soomes sai üleriigiline lugemisdiplomi projekt stardi 2000. aastate algul ning sellel on olnud viimase kahekümne aasta jooksul oluline roll soomlaste lugema innustamisel. Eestisse jõudis programm Soome Instituudi vahendusel. Pilootprojektis osales 779 raamatuhuvilist 1.-4. klassi last kõikidest maakondadest. Septembris alanud uuel õppeaastal liitus programmiga üle 100 raamatukogu. Programmi eesmärgiks on innustada 7–10-aastaseid lapsi lugema, tutvustades neile uuemat eakohast lastekirjandust ning pakkudes selle juurde mängulist ja harivat lisategevust. Programmiga kaasneb lugemispass, mis sisaldab loomingulisi ülesandeid ning annab võimaluse loetut jagada. Kooliaasta lõpus premeeritakse kõiki kaasa löönud lapsi lugemisdiplomiga. Lasteaialapsed osalevad rühmana, kus õpetaja eestvõttel loetakse ja tegutsetakse raamatuga ühiselt. Programmiga kaasnevad koolitused raamatukoguhoidjatele, mis tutvustavad uuemat lastekirjandust ja selle autoreid ning annavad soovitusi ja juhiseid lastega tegutsemiseks. Programmi raamatuvaliku koostavad kohalikud raamatukoguhoidjad lähtuvalt keskuse soovitusnimekirjadest. „Lugemisisu“ programm kestis oktoobrist maini.

Kirjandusmäng (6.04) toimus neljandat aastat ja on suunatud 3.–4. klasside õpilastele sooviga tekitada ja hoida noortes lugemishuvi. Mäng on jätkuvalt populaarne ning selles osalevad kõik maakonnad ning Tartu ja Tallinn. Finaal toimus Tallinna Kirjanike Maja musta laega saalis kuhu tulid omavahel mõõtu võtma paikkondlike eelvoorude võitjad. Osalejad loevad mänguks valmistudes viimaste aastate jooksul ilmunud teoseid, mille on välja valinud lastekirjanduse eksperdid. Sel aastal oli fookuses põhjamaade lastekirjandus. Finaalis osales 16 kolmeliikmelist võistkonda Harjumaalt, Hiiumaalt, Ida-Virumaalt, Jõgevamaalt, Järvamaalt, Läänemaalt, Lääne-Virumaalt, Põlvamaalt, Pärnumaalt, Raplamaalt, Tallinnast, Tartust, Tartumaalt, Valgamaalt, Viljandimaalt ja Võrumaalt. Võitjaks kuulutati Pärnumaa võistkond koosseisus Loretta Orav, Stella Volmer ja Anneliis Lõhmus. Teise koha pälvis Põlvamaa võistkond (Steffi Carlotta Pukk, Katriin Pöder ja Karolin Saare). Kolmandale kohale võitles end Tartumaa võistkond (Mirtel Marran, Arlo Leon Tuvikene ja Leelo Leinberg). Võitjaid pälvisid auhinnad. Päeva juhtis rootsi lastekirjaniku Sven Nordqvisti raamatust tuttav Pettson (näitleja Karol Kuntsel) ning vaheajal oli lastel võimalik osaleda töötubades. Peale mängu suunduti avastusretkele ning orelipooltundi lähedalasuvasse Niguliste kirikusse. Kirjandusmängu korraldatakse koostöös maakondade keskraamatukogude, Tallinna Keskraamatukogu ja Tartu Linnaraamatukoguga. Ettevõtmist toetavad Apollo, Eesti Kirjanike Liit, Eesti Rahva Muuseum, Iloni Imedemaa, Eesti Meremuuseumi Lennusadam, Niguliste Muuseum, Põhjamaade Ministrite Nõukogu ja Tallinna Teletorn.

Lastekirjanike tuurid „Tuleme külla!” toimusid mais Pärnumaale (osalesid Kairi Look, Kätlin Vainola ja Ulla Saar) ning septembris Võrumaale (osalesid Aidi Vallik, Jaanus Vaiksoo ja Sulev Oll).

Üleriigiline 4. klasside laste **ettelugemise võistlus** (19.10) toimus 14. korda. Eestis tähistatakse 20. oktoobril ettelugemise päeva alates 1994. aastast. Tänavuse eesti keele aastaga seoses oli päeva teemaks „Heal meelel ja ilusal keelel“. Võistlusele kogunesid Eesti maakondade ning Tallinna ja Tartu 4. klasside parimad ettelugejad. Laste esinemist hindas kolmeliikmeline žürii: kirjanik Sulev Oll, Lastemuuseum Miiamilla juhataja Jane Meresmaa-Roos ja Triin Soone. Ettelugemise võistluse võitis Saskia Hannus Tallinna Rahumäe Põhikoolist, teine koht kuulus Janelle-Marleen Tarule Võru Kreutzwaldi Koolist ja kolmas koht Renate Kasteinale Hiiumaalt Emmaste Põhikoolist.

Muud üritused

Tunnustati **„Laste Vabariigi“ kultuuriretke läbinud lapsi** (15.02). Riigikogu esimees Eiki Nestor andis Riigikogu Valges saalis üle tunnustuse „Laste Vabariigi kuldvapp“ ligi sajale lapsele, kes läbisid Eesti 100. sünnipäevale pühendatud üle-eestilise elamustuuri „Laste Vabariik“. Tunnustuse saanud lapsed külastasid kahe aastaga üle kolmekümne erineva muuseumi ja külastuskeskuse ning kogusid „Laste Vabariigi“ passi selle kohta templeid. Laste Vabariik sündis 2017. aastal lastekirjanduse keskuse ja Riigikantselei EV100 korraldustoimkonna koostöös eesmärgiga võimaldada lastele ja peredele väärtuspõhist kultuurikogemust. Elamustuur jõudis 53 paika üle Eesti. Lapsed said „Laste Vabariigi“ passi, millega kutsuti üles külastama muuseume ja külastuskeskusi. Täidetud passi saatsid Eesti Lastekirjanduse Keskusesse 93 last.

Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia nominendid kohtusid (12.03) keskus noorte lugejatega. Lastekirjanduse žürii koosseisus Jaanus Vaiksoo (esimees), Mari Niitra ja Triin Soone valis Kultuurkapitali aastaauhindadele kandideerima järgnevad teosed: Andrus Kivirähk „Tilda ja tolmuingel“, Aino Pervik „NummiPealt ja mujalt“, Priit Põhjala „Onu Mati, loomaarst“, Anti Saare Pärdi lugude sari: „Pärt ja ploomid“, „Seisa siin, Pärt“, „Pärt ja viimane koogitükk“ ning Kertu Sillaste

„Mina olen kunstnik”. Lastekirjanduse žürii esimehe Jaanus Vaiksoo sõnul ilmus lastekirjanduses 2018. aastal üle saja algupärandi, millest aastaauhinnale valiti kandideerima viis teost. Žürii hinnangul on nomineeritud teosed tugevad ja huvitavad täiendused kaasaegsesse lastekirjandusse.

Emakeelepäeva (14.03) tähistati sel aastal kihnukeelsena. Lastele esinesid ja tutvustasid kihnu keelt ja eluolu ülemere külalised Kolde Külli ja Nõlvaku Evi.

Ülemaailmset laste- ja noorteteatripäeva tähistati konverentsiga (20.03). Konverentsil juhiti tähelepanu teatrialase hariduse olulisusele lapse- ja noorukieas ning sellel osalesid teatritegijad ja haridustöötajad üle Eesti. Vestlusringides arutati lasteteatri laiema mõtestamise ning väärtustamise üle. Päeva juhtisid klounid Piip ja Tuut. Konverentsi juhatas sisse lugejateeninduse juhataja Anne Kõrge ettekanne uuemat laste- ja noortekirjandusest, mis võiks leida tee teatrilavale. Ettekandele järgnes paneeldiskussioon, milles Piret Jaaks, Krista Kumberg, Rein Agur, Donald Tomberg ja Sander Pukk arutlesid, kellele on vaja dramaturgi. Järgnevas vestlusringis uuriti aga, kuidas laste- ja noorteteatrit vääriliselt tunnustada. Kas teatriauhindade määramisel peaks lastele suunatud teatri tegijaid mõõtma sama verstapuuga nagu täiskasvanutele mõeldud lavastuste meistreid? Vestlusringis kõnelesid Eva-Liisa Linder, Katre Väli, Kirsten Simmo, Birgit Landberg ja Jaanus Vaiksoo. Arutelude järgselt lugesid Teele Pärn ja Karmo Nigula Eesti Draamateatrist ning Tallinna 32. Keskkooli näiteringi õpilased ette Tia Navi näidendi “Kas tead, kool?”. Lavastajana juhendas ettelugejaid Allan Kress. Autor pälvis näidendi eest Eesti Teatri Agentuuri 2018. aasta laste- ja noortenäidendite võistlusel III preemia laureaadi tiitli. Päeva viimases ettekandes andis Reeli Lonks ülevaate ASSITEJ maailmafestivalidest.

Frankofooniakuu raames kohtusid **Prantsuse ja Eesti jutuvestjad** (29.03), et rääkida mõlema maa lugusid. Kohtumine toimus koostöös Rahvakultuuri Keskuse jutukooli ja Prantsuse Instituudiga. Prantsuse keeles esitas lugusid jutuvestja Monique Burg Prantsusmaalt ja samu lugusid jutustas eesti keeles jutuvestja Piret Päär. Septembris (12.09) külastas keskust ja kohtus kuulajatega Prantsuse jutuvestja Géraldine Maurin.

Tallinna Music Week raames toimus keskus TMW lasteprogramm (30.03). Sündmus oli suunatud 7–16-aastaste lastega peredele, et ühiselt muusikamaailmaga lähemat tutvust teha. Töötube, kus lauldi ja mängiti, õpiti looma lugusid ja kitarriga luupima, jagasid lastele innustust ja tagasisidet Kristel Aaslaid, Karoliina Kreintaal, Katariin Raska ja Ruslan Trochynskyi. Lisaks õpetas kunstnik Kertu Sillaste kujundama plaadiümbriseid.

Muuseumiööl “Öös on mustreid” (18.05) said huvilised osaleda lastekirjandusest ja raamatutest inspireeritud tegevustes. Illustraator Kertu Sillaste juhendamisel meisterdati motive ja mustreid, millega loodi varjuteatrit. Küllastajatele tutvustati tunnustatud saksa illustraatori Axel Scheffleri töid. Avatud olid Edgar Valteri galerii ja Varakamber.

Kirjandusfestivali Head Read lasteprogramm (22.-26.05) tutvustas tuntud ja armastatud lastekirjanikke ja illustraatoreid. Festivalil esinesid Kertu Sillaste, Andrus Kivirähk, Jaanus Vaiksoo, Wimberg, Kristi Kangliaski ja Els Heinsalu. Külla tulid Grühvli-raamatute illustraator Axel Scheffler Saksamaalt ja hollandi autor Toon Tellegen. Hoovis oli avatud lasteraamatute vahetuslaad "Sulle-mulle", kus esinesid muinasjutuvestja Polina Tšerkassova ja suzuki meetodil viiulit õppivad lapsed. Laadal sai raamatukunstnik Katrin Ehrlich juhendamisel meisterdada ning lastega lustis Pipi.

Riigikogu lahtiste uste päev (25.05) oli pühendatud eesti keele aastale. Keskuse poolt oli koostatud programm, kus osalesid ajakirja Hea Laps ning NUKU teatri tegijad. Tutvustati Eesti lastekirjanduse kullafondi ning raamatuid lugesis näitlejad Anti Kobin ja Taavi Tõnisson.

Tallinna vanalinna päevadel (31.05) jutustati seekord muinasjutte. Üles astusid elukutseline muinasjutuvestja Piret Päär koos muusik Tanel-Eiko Novikoviga ning näitlejad Sandra Lange, Grete Konksi ja Kristjan Poom. Publik sai kuulda armastatud lugusid taani muinasjutumeistrilt Hans Christian Andersenilt.

Lastekaitsepäeval (01.06) anti Kadriorus presidendi roosiaias üle tunnustusauhinnad "Lastega ja lastele". Lastekirjanduse keskus oli palutud üritusele osalema, et tutvustada uuemaid lasteraamatuid ning mängida lastega sõna- ja tähemänge.

Taani lipu 800. ja Eesti lipu 135. sünnipäeva (15.06) tähistati rahvapeoga vabaduse väljakul, kus osalesid aukülalistena Taani kuninganna Margrethe II, Eesti Vabariigi president ja peaminister. Keskuse roll oli sisutada lasteala. Programmi kaasati NUKU muuseum ja lastemuuseum Miiamilla. Kunstihoone ja Jaani kiriku vaheline ala muutus selleks päevaks tõeliseks mängumaaks, kus sai ehitada oma kuningriigi, kujundada kuninga ja kuninganna rõivaid, kuulata muinasjutte, mängida ja lustida.

Röömsate Laste Festival (20.07) toimus Pärnu rannapargis. Keskus osales programmis esimest korda luues festivalile raamatupesa, milles sai kohtuda autoritega, kuulata jutte, lugeda ja sirvida uusi lasteraamatuid, meisterdada ja mängida. Kirjanikest astusid üles Juhani Püttsepp, Anti Saar, Wimberg ja Ilmar Trull ning illustraatoritest Kristi Kangilaski ja Tiia Mets. Eesti Abi- ja Teraapiakoorte Ühing tutvustas pesas lugemiskoeri. Lastekirjanduse keskus jagas festivali ajakirjas nippe, kuidas kasvatada vahvaid raamatulapsi.

Aabitsapidu (01.09), kuhu olid kutsutud kõik Tallinna koolide esimeste klasside lapsed koos peredega leidis traditsiooniliselt aset Vabaduse Väljakul. Keskus tutvustas uusi lasteraamatuid ning majas toimuvaid huviringe ja muid tegevusi. Külastajad said nuputada, meisterdada ja mängida.

Kadrioru Kirjandustänav festival, (14.09) mida korraldab Tallinna Kirjanduskeskus, toimus kolmandat korda Kadriorus. Lastekirjanduse keskus koos ajakirjadega Täheke ja Hea Laps pani festivalil püsti „Lastelugude laada“, et jagada lusti ja põnevust kõige noorematele raamatusõpradele. Laadakauba hulgas olid raamatuesitlused, Nukitsa tähemängud, erinevad lugemismängud, meisterdamine ja allegrii-silbiloterii. Raamatuid esitlesid Andrus Kivirähk ja Heiki Ernits ning Kadri Hinrikus ja Anu Kalm. Kõneldi koomiksitest ja illustratsioonist, avatud oli kauplus „Parimad palad“, kus sai kirjutada juturulli, veeretada muinasjuttu ja keeta riimisuppi.

Creativity Lab korraldas keskuses **töötoad “Kuidas rääkida laste keeles?”(25.-26.11)**. Osalejateks olid muuseumi- ja raamatukogu haridusspetsialistid, kes töötavad igapäevaselt laste ja noortega. Töötube juhendas briti jutuveestja Nikky Smedley, kes on tuntud inglise näitleja, tantsija, lavastaja, koreograaf ja kirjanik. Õpitoad toimusid koostöös Briti Nõukogu, Eesti Muuseumiühingu ja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu.

Keskuse rõdusaal on olnud läbi aastate hinnatud **kontserdipaik laste esinemisteks**. Aktiivsemad kontserdikorraldajad olid Tallinna Muusikakeskkool, Nõmme Muusikakool, Nõmme Noortemaja, Lasnamäe Muusikakool ja VHK Muusikamaja. Kontserditel osales pea 300 last.

2020. AASTAL ON KAVAS

- jätkata vabaaja ja huvitegevusega samas mahus, kuid uuendada programmide sisu;
- juhtida koostööd 8 muuseumiasutusega programmide „Puust ja punaseks“ ning „8 ühe hoobiga“ läbiviimisel suveni;
- töötada välja külastusprogramm „Tagasi lapsepõlev“ täiskasvanutele;
- korraldada laste suvelaager VASS;
- laiendada koostööd koolide ja lasteaedadega pakkudes neile õppekavaga haakuvaid teema- ja raamatutunde;
- osaleda juba traditsiooniks saanud festivalidele ja teemapäevadel: muuseumiöö, TMW lasteprogramm, vanalinna päevad, kirjandusfestival HeadRead, Röömsate Laste Festival, Kadrioru Kirjandustänav festival, aabitsapidu;
- tähistada lastekirjandusega seotud tähtpäevi: emakeelepäev, ettelugemise päev, rahvusvaheline lasteraamatupäev jne avalike üritustega;
- koostöös maakonnaraamatukogudega viia läbi XV Nukitsa konkursi hääletus, korraldada ettelugemise võistlus ning lastekirjanike tuurid.
- laiendada keskuse koostöövõrgustikku lasteraamatute populariseerimisel, leida ettevõtmistele toetajaid ja sponsoreid;

TEENUSVALDKOND: LASTEKIRJANDUSE RAHVUSVAHELISTUMINE

Eesti lastekirjanduse paremikul on vaieldamatult oma koht rahvusvahelisel kirjandusturul. Eesti lastekirjanike unikaalsed lood ja illustraatorite omanäoline looming on väärt avaldamist üle maailma. Keskuse ülesanne on aidata kaasa eesti lastekirjanduse tõlkimisele paljudesse võõrkeeltesse. Selleks teeme aktiivset turundustööd rahvusvahelistel kirjandusmessidel ja arendame eesti keelest tõlkijate võrgustikku. Samuti korraldame kõikjal maailmas Eesti raamatuillustratsiooni tutvustavaid näitusi ning vahendame meie autoreid välisfestivalidele ja -üritustele esinema.

2019. aastal osales keskus **rahvusvahelistel raamatumessidel** Londonis, Leipzgis, Bolognas ja Frankfurdis. Lisaks oli esmakordselt valik eesti lasteraamatuid väljas Taipei raamatumessil. Lisaks suhtlusele väliskirjastajatega on olulisel kohal kirjanike ja illustraatorite nõustamine ning nende kokkuviiimine väliskirjastustega. Kohtumiste põhjal saab öelda, et kirjastajate huvi eesti lastekirjanduse vastu on jätkuvalt kasvamas. Kasvab ja areneb ka koostöö välismaiste lastekirjandusega tegelevate kultuuriorganisatsioonidega.

2019. aastal, aasta pärast Londoni raamatumessil peakülaliseks olemist, toimus kõige enam **välisesinemisi** Suurbritannias. Londoni raamatumessil tutvustas oma loomingut illustraator Ulla Saar. Lisaks sellele andis ta juunis koos kunstnik Kertu Sillastega töötube POP UP festivali raames Londonis ja Newcastles. Märtsis esitles Contra oma ingliskeelset luulekogu „Kõik on kõige targemad“ Bournville BookFestil ja erinevates briti koolides, novembris tutvustas Piret Raud Londoni South Ken Kidz Festivalil raamatut „Kõrv“. Esmakordselt sai eesti koomiksikunst rahvusvahelist tähelepanu Suurbritannias festivalil Lakes International Comic Art Festival, kus oma loomingut tutvustasid Joonas Sildre, Veiko Tammjärv ja Liisa Kruusmägi.

Lisaks Suurbritanniale toimusid möödunud aastal autorite välisesinemised Soomes, Prantsusmaal, Saksamaal, Itaalias, Sloveenias, Poolas, Venemaal, Lätis ja Hiinas. Rahvusvahelistel esinemistel lõid kaasa kõik meie lastekirjanduse tipud: Piret Raud, Kairi Look, Kertu Sillaste, Contra, Leelo Tungal ja teised. Autorite välisesinemiste kohta saab jooksvalt infot kodulehelt.

Eesti lastekirjanike ja illustraatorite **loomingut avaldatakse jätkuvalt välismaal**, kuid mitmete projektide edasilükkumise tõttu ilmus 2019. aastal siiski võrreldes 2018. aastaga tõlkeid vähem – kokku 18. Samas on pikemaajalisem tendents kasvav – 2020. aastaks on plaanis ligi 40 tõlget.

2019. aastal oli enim tõlgitud autor Piret Raud, kellel ilmus aasta jooksul võõrkeeltes viis raamatut (inglise, itaalia, korea, poola ja sloveeni). Enim eesti lasteraamatuid ilmus soome (4), läti (4) ja poola keeles (3). On rõõm tõdeda, et eesti lasteraamatute väljaandmine naaberriigis Soomes tasapisi kasvab. Tänavu ilmusid soome keeles Kristina Ruder, Leelo Tungla, Kairi Loogi ja Mika Keräneni raamatud. Tähelepanuväärseimateks võõrkeelseteks väljaanneteks võib pidada Piret Raua „Lugu Sandrist, Murist, tillukesest emmest ja nähtamatust Akslist“ ilmumist korea keeles ja Eno Raua „Kilplaste“ ilmumist inglise keeles USAs. Tõlgete nimekiri ilmub jooksvalt keskuse kodulehel.

Läinud aasta tõi mitmeid **rahvusvahelisi tunnustusi** meie lastekirjanduse tegijatele. Suurim rahvusvaheline laste- ja noortekirjanduse raamatukogu maailmas, Müncheneri noorteraamatukogu, valis oma lasteraamatute kataloogi „The White Ravens“ Anti Saare ja Anna Ringi raamatu „Seisa siin, Pärt“ ning Aino Perviku ja Olga Pärna raamatu „Nummipealt ja Mujalt“. 2019. aastal olid Ulla Saar, Piret Raud ja Leelo Tungal Astrid Lindgreni auhinna nominendid. Leelo Tungal pälvis rahvusvahelise Balti Assamblee kirjandusauhinna. Lisaks pälvis Tiia Selli ja Katrini Ehrlichi Maima Grünberga tõlkes avaldatud raamat „Rõõmus Miia“ auhinna Läti Lastekirjanduse Keskuse korraldatud lugemisprogrammis „Laste-, noorte- ja lapsevanemate žürii 2018“ ning Viive Noort tunnustati Sharjah' rahvusvahelisel illustratsiooninäitusel.

Aasta olulisimaks uueks väljaandeks on uusi lasteraamatuid tutvustav kataloog „**Children's Books From Estonia**“, kus on esindatud palju uusi autoreid. Keskuse ingliskeelne veebilehekülg täienes Liis Seina, Priit Põhjala, Jonas Tauli, Triinu Laane, Kadri Lepa, Jaanus Vaiksoo, Aidi Valliku, Priit Pärna, Anna Ringi, Jonas Tauli, Joonas Sildre, Anu Kalmu ja Heiki Ernitsa profiilidega. Kodulehele lisati 22 ingliskeelset tõlkeatkendit. Väliskirjastajaid ja –partnereid teavitati ingliskeelsete uudistega, et hoida neid kursis eesti lastekirjanduses toimuvaga. Lisaks loodi kodulehel huvi tekitamiseks eraldi uusi raamatuid tutvustav alamleht. 2019. aasta lõpust hakkas ilmuma uudiskiri väliskirjastajatele. Tõlkijate uudiskiri ilmub neli korda aastas, et hoida neid kursis uute ilmuvate lasteraamatutega ja eesti lastekirjanduse uudistega.

Eesti lastekirjanduse info kättesaadavamaks tegemiseks lisati keskuse kodulehele lasteraamatute tõlkijate profiilid. Hetkel on nimekirjas 34 lastekirjanduse tõlkijat, kellest kaheksal on olemas ingliskeelne profiil (Consuelo Rubio Alcover, Julija Potrč Šavli, Anna Michalczyk-Podlecki, Viltare Mickevičiene, Maima Grinberga, Bence Patat, Cornelius Hasselblatt, Adam Cullen). Wikipedias loodi ingliskeelsed profiilid Kairi Loogile, Ellen Niidule, Aino Pervikule, Piret Rauale, Reeli Reinausile, Anti Saarele ja Kätlin Vainolale. Lisaks aktualiseeriti juba olemasolevate autorite profiile (Sass Henno, Kätlin Kaldmaa, Andrus Kivirähk, Eno Raud, Leelo Tungla, Edgar Valter).

Eesti Lastekirjanduse tutvustamiseks tehti koostööd Prantsusmaa **lasteajakirjaga Baika**. Eesti kohta ilmus erinumber, mis tutvustas lastele mänguliselt meie maad ja kultuuri, rahvustoite ja kombeid. Ajakirjas avaldati Eesti rahvajutt, intervjuu Prantsusmaal elavate Eesti lastega ning väike ülevaade Piret Raua raamatutest. Koostöö sai alguse tänu Eesti saatkonnale.

2019. aasta oli jätkuvalt edukas **välisnäituste** poolest. Balti riikide illustraatorite ühisnäitus „*Running with Wolves. Werewolf*“ jätkas rändamist. Näitust eksponeeriti mitmes Poola linnas ning Itaalias Pordenones. Endiselt tunti huvi rahvusvahelise näituse „*It's Always Tea-Time*“ vastu. Näitus oli avatud mitmes Venemaa galeriis. Grimmi muinasjuttudest inspireeritud näitust „*Elas kord...*“ / „*Once Upon a Time...*“ eksponeeriti jätkuvalt Poolas.

Bratislava illustratsioonibiennaalil (BIB 2019) osalesid Eestist: Kadi Kurema, Anne Linnamägi, Regina Lukk-Toompere, Jüri Mildeberg, Gerda Märten, Viive Noor, Sirli Oder, Marja-Liisa Plats, Olga Pärn, Priit Pärn, Anna Ring, Ulla Saar, Kertu Sillaste, Urmas Viik.

Veel tutvustati Eesti illustraatorite loomingut mitmete näitustega Lätis (vt lisa Näitused).

2020. AASTAL ON KAVAS

- tutvustada eesti lastekirjanike ja illustraatorite loomingut välismaal;
- osaleda raamatumessidel Bolognas, Londonis, Frankfurtis, Helsingis, Shanghais;
- luua kontakte väliskirjastajate ja -organisatsioonidega;
- aidata eesti lastekirjanikel ja -illustraatoritel tutvustada oma loomingut välismaal, leida võimalusi festivalidel esinemisteks;
- täiendada ja arendada eesti lastekirjandust, autoreid ja tõlkijaid tutvustavat ingliskeelset veebilehte;
- avaldada kirjanikke ja illustraatoreid tutvustavaid trükiseid;
- saata välja eesti lastekirjandust tutvustavat uudiskirja tõlkijatele ja kirjastajatele;
- eksponeerida illustratsiooninäitusi välisriikides ning laiendada koostöövõrgustikku.

LISA 1. NÄITARVUD

1. KÜLASTUSED

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	31.12.2018	31.12.2019
1.1.	Keskuse külastused kokku	külastuste arv	43 259	41 609
1.2.	Keskuse kodulehe külastused kokku	e-külastuste arv	110 853	124 834

2. KOGUDE KOOSTAMINE JA SÄILITAMINE, LUGEJATEENINDUS

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	31.12.2018	31.12.2019
2.1.	Kogud			
	Kokku teavikuid	arv	64 352	65 536
	sh teabetalituse kogud		25 722	26 704
	sh trükised kuni 1945		5 503	5 584
	sh lugejateeninduse kogu		29 086	29 270
	sh muud kogud		4 041	3 978
	E-kataloogi sisestatud	nimetusi	41 090	42 344
	E-kataloogi sisestatud	eksemplare	64 352	65 536
	Restaureeritud teavikud	arv	27	30
	Hoidlate keskmine temp.	Celsius	-	21,6
	Hoidlate niiskustaseme ülemmäär	%	-	46,6
2.2.	Lugejateenindus			
	Registreeritud lugejad	arv	2 094	2 015
	Raamatukogu külastusi	arv	23 576	23 380
	sh teabetalitus		695	620
	sh lugejateenindus		22 881	22 760
	Laenutusi	arv	58 598	58 022
	sh teabetalitus		1 685	1 455
	sh lugejateenindus		56 913	56 567
	Teatmeteeningus	päringuid	256	247
	E-kataloogi kasutus	pöördumiste arv	23 576	159 874

3. LASTEKIRJANDUSE ARENDAMINE

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	31.12.2018	31.12.2019
3.1.	Arendusprojekte	arv	4	7
3.2.	Töötajate publikatsioone		15	17
3.3.	Kirjastatud väljaandeid		9	4
3.4.	Korraldatud seminare, õpipäevi		6	6
	osalejaid		994	722
3.5.	Töötajate ettekandeid		28	31
3.6.	Loomekonkursid täiskasvanutele		2	2
3.7.	Väljaantavad auhinnad		5	7

4. LASTEKIRJANDUSE POPULARISEERIMINE

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	31.12.2018	31.12.2019
4.1.	Laste loomekonkursid	arv	1	2
4.2.	Huviringid kokku		224	209
	Kunstikamber		98	88
	Loovkirjutamine		64	64
	Mudilastunnid		61	56
	Loovuslaager VASS		1	1

4.3.	Üritused lastele		400	373
	Raamatutunnid		113	120
	Teematunnid		147	122
	Lugemiskoerale lugemine		25	18
	Perehommik		23	22
	Sünnipäevad		20	20
	Raamatuesitlused		9	11
	Kontserdid		38	36
	Muud üritused		25	24
4.4.	Üritustel osalejaid		19 683	18 229
4.5.	Täiskasvanute õppekäigud		47	21
	osalejaid		-	-
4.6.	Näitused	arv	97	81
	Raamatute väljapanekud keskuses		36	43
	Kunstinäitused keskuses		15	16
	Kunstinäitused mujal Eestis		16	22
4.7.	Üle-eestilisi koostööprojekte	arv	10	11

5. LASTEKIRJANDUSE RAHVUSVAHELISTUMINE

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	31.12.2018	31.12.2019
5.1.	Esindatud autoreid	arv	-	86
	Kirjanikud		-	44
	Illustraatorid		-	42
5.2.	Väliskirjastajaid, kes on avaldanud Eesti lasteraamatuid		22	16
5.3.	Välismaal ilmunud tõlkeid		25	18
5.4.	Avaldatud keeled		15	8
5.5.	Osaletud välismessidel		5	6
5.6.	Autorite välisesinemised		39	24
5.7.	Näitused välismaal		29	32

6. PERSONAL

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	31.12.2018	31.12.2019
6.1.	Ametis töötajaid	arv	17	18
6.2.	Koosseisulisi ametikohti		17	18
6.3.	Koormus		15,5	16,5
6.4.	Kõrgharidusega töötajaid		15	16

7. EELARVE

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	31.12.2018	31.12.2019
	Kokku	euro	766 973	815 200
	Personalikulu		329 540	387 688
	Majandamiskulu		151 551	132 551
	Riigi Kinnivara AS-le halduskulu		207 693	204 250
	Teavikud investeeringuna		21 000	23 000
	Omatulu		40 704	59 070
	Toetused		16 485	8641

*Sinisega on märgitud teenuste hindamise mõõdikud

LISA 2. ETTEKANDED, LOENGUD

Eesti lastekirjanduse aastakoosolek (7.03, Tallinn)

- Kui endal pole, tuleb laenata. Tõlkelastekirjandus 2018 (Jaanika Palm)
- Terad ja sõklad. Eesti lasteraamatuillustratsioon 2017 (Viive Noor)

Saare maakonna lasteraamatukoguhoidjate õpipäev (12.03, Kuressaare)

- Eesti värske lastekirjandus (Jaanika Palm)

Raamatukoguhoidja kutsekoolituse IV moodul „Arendustegevus“ (13.03, Tallinn)

- Õppekäik Eesti Lastekirjanduse Keskusesse. Erinevad lastekirjanduse projektid ja loomekonkursid (Anneli Kengsepp)

Rahvusvahelise laste- ja noorteteatripäeva konverents (20.03, Tallinn)

- Ülevaade uuemast lastekirjandusest (Anne Kõrge)

Algupärase lastekirjanduse päev „Ridade vahele peidetud“ (11.04, Tartu)

- Tekst kui vahepeatus (Jaanika Palm)

Jõgevamaa lasteraamatukoguhoidjate koolituspäev (17.04, Põltsamaa)

- Ainult parim on lastele hea... Klassika teekaaslaseks (Jaanika Palm)

Lasteaiaõpetajate kevadkoolitus „Uut lasteraamatutest“ (24.04, Tallinn)

- Ülevaade uuemast lastekirjandusest (Anne Kõrge)

Tartu Ülikooli lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia (11.06, Tartu)

- Mis on uut Eesti laste- ja noortekirjandusmaastikul? (Jaanika Palm)

Rabka lastekirjanduse festival (12.07, Poola)

- *In search of illustrated stories, or about the work of an international curator book illustrations exhibitions* (Viive Noor)

- *How to read with children and young people? Ideas promoting reading, which fascinated us: discussion* (Viive Noor)

IRSCL konverents „Silence and Silencing“ (14.–18.08, Stockholm, Rootsi)

- *Soviet silence in Estonia: The case of Comrade Kid by Leelo Tungla* (Nõukogude vaikus: Leelo Tungla „Seltsimees lapse“ juhtum) (Jaanika Palm)

Edgar Valteri 90. sünniaastapäeva tähistamine (20.09, Tartu)

- Eesti lasteraamatul on kuldaeg (Viive Noor)

„Lugemisisu“ stardikoolitus (3.10, Tartu)

- Uut lugemist lastekirjandusest (Jaanika Palm)
- „Lugemisisu“ programmi ja lugemismängude tutvustus (Anneli Kengsepp)

„Lugemisisu“ stardikoolitus (4.10, Tallinn)

- Uut lugemist lastekirjandusest (Anne Kõrge)
- „Lugemisisu“ programmi ja lugemismängude tutvustus (Anneli Kengsepp)

Seminar „Laps kirjanduses 7: Lastekirjandus ja huumor“ (22.10, Tallinn)

- Mis on lastekirjanduses naljakat? (Jaanika Palm)

Tallinna Keskraamatukogu raamatukoguhoidjate koolituspäev (8.11, Tallinn)

- Ülevaade uuemast lastekirjandusest (Anne Kõrge)
- Teematundide tutvustus (Irma Mets)

Tallinna lasteaedade õpetajate teabepäev „Uut lasteraamatutest“ (13.11, Tallinn)

- Ülevaade uuemast lastekirjandusest (Anne Kõrge)
- Programmi „Lugemisisu“ tutvustus (Anneli Kengsepp)

Tartu V lugemisseminar lasteaiaõpetajatele „Lood kaante vahelt välja...“ (29.11., Tartu)

- Värskest lastekirjandusest (Jaanika Palm)

Anne Kõrge

Ülevaade uuemast lastekirjandusest:

- I ja II astme õpetajate täiendkoolitus (04.01, Tallinn)
- I ja II astme õpetajate täiendkoolitus (28.02, Tallinn)
- Tallinna Ülikooli alushariduse üliõpilased (29.04, Tallinn)

- Tallinna Kristiine lasteaia õpetajate koolituspäev (11.06, Tallinn)
- Pärnu Ülejõe Põhikooli I ja II astme õpetajad (01.10, Pärnu)
- Tallinna Ülikooli klassiõpetajate koolituspäev (23.10, Tallinn)
- Tallinna klassiõpetajate koolituspäev (24.10, Tallinn)
- Pärnu Kuninga tänava Põhikooli I ja II astme õpetajad (28.10, Pärnu)

LISA 3. PUBLIKATSIOONID

Kengsepp, Anneli. Lugesdes kasvab isu. Lugemisisu // Nukits (2019), lk 43–45.

Kengsepp, Anneli. Väikeste Autorite Salaseltsi telgitagused // Nukits (2019), lk 40–42.

Larm, Pille-Riin; Varblane, Reet. Kuidas joonistada putru?: [esimesest Edgar Valteri nim illustratsioonipreemiast] // Sirp (2019) 27. sept, lk 4–6. Vestlusringis Regina Lukk-Toompere, Ulla Saar, Indrek Koff ja Triin Soone.

Noor, Viive. Illustraator Viive Noor: Kolmandik lasteraamatuid on nii jubedad, et tuju läheb ära / üles kirjutanud Jaanus Kulli // Õhtuleht (2019) 8. märts, lk 14.

Noor, Viive. Tõnis Vint oli minu jaoks suurkuju // Õhtuleht (2019) 25. juuni. Kommentaar Katrin Helend-Aaviku ja Jaanika Vilipo artikli „Tõnis Vint ei olnud mitte ainult kunstnik ja õpetaja, vaid ka vaimne ja sotsiaalne liider“ juurde.

Palm, Jaanika. Anti Saar's recipe for a great children's book (Anti Saar teab hea lasteraamatu retsepti) // Elm: Estonian Literary Magazine (2019) Autumn, p. 46–48.

Palm, Jaanika. Bobbie Peers juhatab ka eesti lapsi lugema // Raamat: Eesti Kirjastuste Liidu ajaleht (2019) nr 3 (125), 24. apr, lk 2.

Palm, Jaanika. Kirjanik, kes soovib innustada lapsi loodust vaatlema: [intervjuu Dorothea Flechsigiga] // Postimees (2019) 4. okt, lisaleht Arvamus ja Kultuur, lk 14.

Palm, Jaanika. Kui endal pole, tuleb laenata: [2018. aasta tõlkelastekirjanduse ülevaade] // Sirp (2019) 29. märts, lk 20–22.

Palm, Jaanika. Reeli Reinaus: From competition writer to true author (Reeli Reinaus – loomekonkurssidel osalejast päris kirjanikuks) // Elm: Estonian Literary Magazine (2019) Spring, p. 44–46.

Palm, Jaanika. Vaikus ja vaigistamine lastekirjanduses: [IRSCL kongress Stockholmis] // Nukits (2019), lk 31–32.

Palm, Jaanika. Valik väärt lastejutte // Raamat: Eesti Kirjastuste Liidu ajaleht (2019) nr 9 (131), 11. dets, lk 8. Raamatust „Meie laste unejutte“, koost. J. Palm.

Palm, Jaanika. Veiko Märka mängib kuudega // Eesti Päevaleht (2019) 22. okt, lk 14. V. Märka raamatust „Kuidas kuud endale mütsid said“.

Penjam, Kadri. Nutimaailm ja raamaturiil – kuidas leida tasakaal: [vestlus Anne Kõrgega] // Laps ja Pere: Õhtulehe ajakiri (2019) 16. mai, lk 17, 19.

Schmidt, Karen. Lastekirjandus peaks andma võimaluse kogeda erinevaid emotsioone: [vestlus Triin Soonega Eesti Lastekirjanduse Keskusest] // Postimees (2019) 9. okt, lk 26 (Eesti keele aasta 2019. Sisuturundus).

Soone, Triin. Aasta lasteraamatukoguhoidja 2018: Tartu Linnaraamatukogu laste- ja noorteosakonna juhataja Ädu Neemre // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. Tallinn: Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, 2019, lk 58.

Soone, Triin. Edgar Valteri nimeline preemia // Raamat: Eesti Kirjastuste Liidu ajaleht (2019) nr 6 (128), 18. sept., lk 1.

LISA 4. NÄITUSED

Kunstinäitused keskuses

1. Moskva kunstniku Olga Ionaitise isikunäitus (4.12.2018–28.01)
2. Kristi Kangilaski isikunäitus (30.01–2.03)
3. Rahvusvaheline autorinukkude näitus „Klaaskookon“ (jaanuar – märts)
4. Eesti kunstnike kevadnäitus koos külalise Appias Albinaga Leedust (5.03–6.04)
5. Georgia kunstniku Nino Chakvetadze isikunäitus (10.04–4.05)
6. Axel Scheffleri (Saksamaa) isikunäitus (8.05–7.06)
7. Ignasi Blanchi (Katalaania) isikunäitus „Lase pildil mind Maa peale kanda“ (12.06–12.07)
8. Itaalia kunstniku Anna Forlati isikunäitus „Illustreeritud teekond“ (30.07–28.09)
9. Mare Hundi isikunäitus „Mängult või päriselt?“ (30.07–30.08)
10. Stuudio 14 rahvusvahelise projekti „5 tunnet“ valiknäitus (29.07–30.08)
11. Peterburi kunstniku Tatjana Tšursinova tekstiilikollaažide näitus „Avatarid“ (29.07–30.08)
12. Moskva kunstniku Julia Bolšakova isikunäituse I osa (3.–28.09)
13. Katrin Ehrlichi juubelinäitus „JUtt ja juTT“ (30.09–2.11)
14. Moskva kunstniku Julia Bolšakova isikunäituse II osa (5.–23.11)
15. Moskva illustraatorite jõulunäitus „See isemoodi lumi“ (26.11–1.02.2020)
16. „Sinjoora Bambolina rändtsirkus“. Eesti nukukunstnike autorikarud 20. sajandi alguse tsirkuse vaimus (9.12–19.01.2020)

Raamatunäitused varakambris

1. Ede Peebo 85 (14.03–29.07)
2. Ralf Parve 100 (29.07–6.12)
3. Elar Kuus 120 (6.12–5.02.2020)

Raamatuväljapanekud raamatukogus

1. Talvine spordipäev (7.01)
2. Markus Saksatamme raamatud (14.01)
3. Targad raamatud, targad lapsed (18.01)
4. Söö, ära söö! (28.01)
5. Sead ja notsud (4.02)
6. Lugemisisu (12.02)
7. Meie elame Eestis (20.02)
8. Käin juba lasteaias (26.02)
9. Väikesed naised (8.03)
10. Helisev emakeel (12.03)
11. Imepärane ja mõistatuslik loodus (19.03)
12. Matemaatika tarkusi (25.03)
13. Huumorit tuleb tõsiselt võtta (1.04)
14. Jänese-Juta pühadepabin (15.04)
15. Reis maailma otsa (22.04)
16. Kas kuuled, kuidas puud räägivad (29.04)
17. Jaapan: Uus keiser, uus ajastu (2.05)
18. Emadepäeva kalli (9.05)
19. Hammaste tervishoid (14.05)
20. Axel Scheffleri illustreeritud raamatud (20.05)
21. Loomalood lastele (27.05)
22. Mida suvel lugeda? (5.06)
23. Imeline maailmaruum (14.06)
24. Ulf Stark 75 (1.07)
25. Autolood (29.07)

26. Erinevate aegade lapsed (16.08)
27. Pöörased koolilood (28.08)
28. Katrin Ehrlich joonistab (9.09)
29. Edgar Valteri lood (18.09)
30. Jaan Rannap 88 (23.09)
31. Mamma Muu tegutseb (3.10)
32. Elevandid lasteraamatutes (18.10)
33. Tunne oma tundeid (22.10)
34. Kollid pidutsevad (28.10)
35. Unejutud (8.11)
36. Paabeli Torni auhinnaga raamatud (11.11)
37. Maailma imed (22.11)
38. Päkapikud piiluvad (29.11)
39. Luuletusi jõuludeks (7.12)
40. Kõige ilusamad jõulud (13.12)

Rändnäitused välismaal

Balti riikide ühisnäitus „Running with the Wolves. Werewolf“

1. Podlaasia Ooperi ja Filharmonia Maja (Opera i Filharmonia Podlaska), Białystok, Poola (13.–27.02)
2. Varssavi Nukuteater (Teatr Lalka), Varssavi, Poola (5.03–15.04)
3. Płocki kunstigalerii (Płocka Galeria Sztuki), Płock, Poola (10.05–2.06)
4. Pommeri hertsogiloss (Zamek Książąt Pomorskich), Szczecin, Poola (6.06–28.07)
5. Galleria Sagittaria, Pordenone, Itaalia (25.10–7.12)

„Elas kord...“/„Once Upon a Time...“ (Grimmi muinasjutud)

6. Läänemere kultuurikeskus (Nadbałtyckie Centrum Kultury), Gdansk, Poola, (9.12.2018–6.01)
7. Opole Johannes Paulus II nim linnaraamatukogu (Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu im. Jana Pawła) fotogalerii, 16. laste- ja noortekirjanduse päevade „Muinasjutu jõud“ (Moc baśni) raames, Opole, Poola (2.–30.04)

Rahvusvaheline illustratsiooninäitus „It's Always Tea-Time“

8. Venemaa Riiklik Lasteraamatukogu, Moskva (19.03–19.04)
9. Kunstigalerii „Na Kashirke“, Moskva (27.04–16.06)
10. Krasnoarmeiski linna kunstigalerii (26.06–6.08)
11. Tušino galerii, Moskva (10.–25.08)
12. Mõtištši linna kunstigalerii (31.10–15.12)

Bratislava illustratsioonibiennaal (BIB 2019), Bratislava, Slovakkia (18.10–15.12)

13. Eestist osalesid: Kadi Kurema, Anne Linnamägi, Regina Lukk-Toompere, Jüri Mildeberg, Gerda Märtens, Viive Noor, Sirli Oder, Marja-Liisa Plats, Olga Pärn, Priit Pärn, Anna Ring, Ulla Saar, Kertu Sillaste ja Urmas Viik

„Sirvime eesti lasteraamatuid“ II

14. A. Gribojedovi nim lasteraamatukogu, Moskva (märts)
15. A. Gaidari nim lasteraamatukogu, Moskva (aprill)
16. Kolomna koduloomuuseum (18.05–15.09)
17. A. Barto nim lasteraamatukogu, Moskva (1.–20.10)
18. Laste kunstigalerii IZOPARK, Moskva (23.10–6.11)
19. Raamatukogu 180, Moskva (8.11–31.12)

„Mägedest mereni“ („Od gór do morza“)

20. Kultuurikeskus „Dworek Białoprądnicki“ (Klub Kultury Przegorzały Filia Centrum Kultury „Dworek Białoprądnicki“), Kraków, Poola (13.06–5.07)
21. Rabka Linnaraamatukogu (Miejska Biblioteka Publiczna) rahvusvahelise lastekirjanduse festivali raames (Rabka Międzynarodowy Festiwal Literatury Dziecięcej), Rabka-Zdrój, Poola (10.07–31.08)

22. Galerii Nobilis, Euroopa Kohtumiste Keskus „Światowid“ (Centrum Spotkań Europejskich Światowid), Elbląg, Poola (21.11–31.12)
„Lugusid libahundist Eesti illustraatorite silmade läbi“ (väike libahundinäitus)
23. Pihkva linna keskraamatukogu (Eesti-Vene ühisprojekt „Lugevad naabrid“), Pihkva, Venemaa (16.11.2018–11.01)
24. Pihkva Ohvitseride Maja (23.01–22.02)
25. Peterburi Kunstiakadeemia galerii „Arka“ (26.03–26.04)
- Läti Rahvusraamatukogus
26. Katalaani kunstniku Ignasi Blanchi isikunäitus „Lase pildil mind Maa peale kanda“ (august – september)
- Koostöö Studio 14-ga. Illustraatorite ja nukukunstnike ühisnäitused (illustratsioon, graafika, objektid, nukud)
27. Rahvusvaheline näituseprojekt „5 tunnet“, Peterburi Kunstnike Liidu näitusesaal, mai (Eestist osalesid Sveta Aleksejeva, Regina Lukk-Toompere, Jüri Mildeberg, Viive Noor)
28. Rahvusvaheline kunstifestival, Läti raudteemuuseum, Riia, september (Eestist osalesid Annika Aedma, Sveta Aleksejeva, Jüri Mildeberg, Tatjana Mohrjakova, Viive Noor, Marianna Ratiner)
29. Rahvusvaheline kunstiprojekt „Unistuste tehas. Antropoloogia segameedias“, Berliin, september (Eestist osales Jüri Mildeberg)
30. Rahvusvaheline kunstiprojekt „Hirmude tuba“, Peterburi Kunstnike Liidu näitusesaal, detsember (Eestist osalesid Anna Davidenko, Jüri Mildeberg, Viive Noor)
- Viive Noore osalemised:
31. Sharjah’ rahvusvahelisel lasteraamatuillustratsioonide näitusel, Sharjah’ messikeskus, Araabia Ühendemiraadid, (17.–27.04)
32. Rahvusvahelisel illustratsiooninäitusel „Illustrating Life – International Illustration & Contemporary Life IV“, Prince Gong’s Mansion, Peking, Hiina (18.03–17.04)

Rändnäitused mujal Eestis

Tapa Linnaraamatukogus

1. Regina Lukk-Toompere isikunäitus „Kõik on olemas“ (30.01–11.03)
2. Lena Revenko ja Irena Aizeni ühisnäitus "Jänesed ja rebased..." (aprill – mai)
3. Moskva kunstniku Olga Ionaitise isikunäitus (juuli – september)
4. Regina Lukk-Toompere talvepiltide näitus (2.12–31.01.2020)

Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakond

5. Lena Revenko ja Irena Aizeni ühisnäitus „Jänesed, rebased ja teised inimesed“ (30.01–25.03)
6. Regina Lukk-Toompere illustratsioonide näitus „Kõik on olemas ja enamgi veel“ (6.04–2.08)
7. Julia Bolšakova linnapiltide näitus „Südamega nähtud“ (29.08–2.11)
8. Katalaani kunstniku Ignasi Blanchi isikunäitus „Lase pildil mind Maa peale kanda“ (13.12–31.01.2020)

Anija Valla Keskraamatukogu Kehras

9. Viive Noore isikunäitus „Jõulud jõudvad“ (10.12.2018–31.01)
10. Viive Noore isikunäitus „Armastuse puu“ (7.10–12.12)

Viimsi raamatukogus

11. Ülle Meistri isikunäitus „Muinasjutt tuleb külla“ (5.12–20.12)
12. Viive Noore jõulunäitus (5.12–20.01.2020)

Jõhvi lastekunstikoolis

13. Moskva kunstniku Olga Ionaitise isikunäitus (1.12–7.01.2020)
14. Itaalia kunstniku Anna Forlati isikunäitus „Illustreeritud teekond“ (1.12–7.01.2020)

Pärnu koolides

15. Valik eesti illustraatorite töid Pärnu Ülejõe Põhikoolis (11.09–20.11)
16. Valik eesti illustraatorite töid Pärnu Vanalinna Põhikoolis (25.11–15.01.2020)
17. Viive Noore jõulupiltide näitus I Pärnu Ülejõe Põhikoolis (2.12–15.01.2020)
18. Kostivere raamatukogus Viive Noore jõulupiltide näitus II (2.12–31.01.2020)

19. Tammsaare muuseumis Vargamäel Regina Lukk-Toompere illustratsioonide näitus (16.11–29.02.2020)
20. Koostöö Studio 14-ga. Illustraatorite ja nukukunstnike ühisnäitused (illustratsioon, graafika, objektid, nukud). „Jookseb koos huntidega“, Hiiumaa Muuseum, veebruar (Jüri Mildeberg, Viive Noor, Regina Lukk-Toompere, Kadi Kurema, Made Balbat, Giulia Landonio, Lucija Mrzljak)
21. Viive Noore isikunäitus „Armastuse puu“, Märjamaa Rahvamaja Ly galerii (märts – aprill)
22. Isikunäitus „Hingeloomad“, Galerii Kunstiaken, Tallinn (11.11–16.12)